

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerat do 30 petič 2. Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerat petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod«
velja letno v Jugoslaviji 1929. — Din. za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Katastrofa ameriškega parnika

Sinoči se je potopil ameriški parnik „San Juan“ — Razen dveh otrok so utonili vsi potniki in posadka — Pri reševanju se je v temi ponesrečil še drugi parnik

Cleveland, 31. avgusta. Včeraj se je pripetila pri Pigeon Pointu parniška katastrofa, pri kateri je izgubilo življenje nad 100 ljudi. Parnik »T. C. Dodd«, last Standard Oil Company, je trčil z obrežnim parnikom »San Juan«. Obe ladji sta se pričeli naglo potapljati. Na parniku »San Juan« je bilo okrog 100 potnikov. Parnik, ki je bil zelo zastarele konstrukcije, se je dobredno prelomil na dvoje in potopil tako naglo, da se niso mogli rešiti niti posadka, niti potniki. Rešilni čoln petrolejskega parnika je rešil samo dva otroke. V par minutah so razvaline razbitega parnika izginile pod vodno gladino, ki so jo pokrivala samo deske in ostanki razbitih čolnov potopljene ladje. Ker se je nesreča pripetila ponoči, tudi drugi parniki, ki so prihiteli na pomoč, niso mogli pričeti uspešne rešilne akcije, ker je vladala trda tema in je manjkalo primernih žarometov.

Detroit, 31. avgusta. O katastrofi pri Pigeon Pointu se izvejo še naslednje podrobnosti: Potopljen parnik San Juan je bil star že 63 let, ter je bil, kakor pravijo v mornariških krogih, ne-

porabna stara škafija. Tri leta je bil že izven prometa. Sedaj pa je neka družba priredila izlet in je bil parnik adaptiran samo za to vožnjo. Pozneje bi ga bili definitivno demontirali. Pri trčenju

se je parnik prelomil na dvoje. Na krovu so se odigravali obupni prizori. Zaradi teme potniki in posadka sprva niso niti vedeli, kaj se je zgodilo. Šele ko je začela voda pluskati preko krova, so spoznali nevarnost in s parnika je odmevalo v temno noč obupno kričanje žensk in otrok, ki so kmalu za tem izginili s parnikom v hladni grob. Na kile »Dodd« so prihiteli na pomoč obrežne ladje, vendar pa ni bilo niti misli na rešitev. Parnik »San Juan« se je potopil tako naglo, da posadka niti ni mogla odklopiti rešilnih čolnov. Pri iskanju ponesrečenec se je pripetila še druga nesreča. Obrežni parnik »Munam« se je zaletel v petrolejski parnik »Dodd« ter se poškodoval tako, da se je začel potapljati. Od 50 mož broječe posadke se je rešilo samo 30 mož. Tudi parnik »Dodd« je težje poškodovan in je moral kreniti v najbližjo luko. Od posadke »San Juan« se ni rešil nihče. Tudi kapitan parnika je našel smrt v valovih.

Bilanca „Zeppelinovega“ poleta

Na potu okrog sveta je prevahal „Zeppelin“ 27.737 km dolgo progo v 21 dneh, 7 urah 30 minutah — Bil je skupno 350 ur v zraku — Motorji so funkcionirali brezhibno

— Newyork, 31. avgusta. Posadka »Zeppelin«, ki je tako uspešno končal svoj polet okrog sveta, je povsod, kjer se pokaže, predmet posebne pozornosti. Posebne časti izkazujejo dr. Eckenerju, ki je gost ameriške vlade. Povodom avdijence po pristanku v Lakehurstu, mu je predsednik Zedinjenih držav Hoover izrazil svoje priznanje za dosežene uspehe ter mu iskreno čestital.

Listi se še vedno bavijo s »Zeppelinom« poletom in podrobno opisujejo posamezne etape in epizode poleta. Prav zanimiva je bila bilanca tega prvega poleta, ki je pokazal tudi praktične uspehe. Na vožnji preko Amerike je »Zeppelin« preletel države Kalifornijo, Arizono, Novo Mehiko, Teksas, Oklahomo, Kansas, Missouri, Illinois, Iowa, Ohio, Pensilvanijo, Newyork in Newjersey. Celotna proga preko Amerike je znašala 4737 km, ki jih je prevahal zračni orjak v 51 urah 13 minutah.

Ves svetovni polet od Lakehursta preko Friedrichshafna, Tokia nazaj v Lakehurst je trajal na skupno 27.737 kilometrov dolgi progi točno 21 dni in 7 in pol ure, v številni vse pristane in odmore.

Polet okoli sveta je bil razdeljen na naslednje etape: Lakehurst-Friedrichshafen, 5247 km, za kar je potreboval »Zeppelin« 54 ur 40 minut. Druga etapa je obsegala progo Friedrichshafen-Kasimugaura (Tokio) v izmeri 8100 km, za kar je potreboval zrakoplov 101 ur 49 minut. Najdaljša je bila tretja etapa Kasimugaura-Los Angeles. Proga je merila 9653 km ter jo je prevahal v 179 urah 54 minutah. Zadnja etapa od Los Angelesa do Lakehursta meri 4737 km.

in jo je prevahal v 51 urah 13 minutah. Od svojega poleta iz Friedrichshafna do končnega pristanka v Lakehurstu je bil zrakoplov »Zeppelin« skupno 350 ur v zraku, to je 50 odstotkov vsega trajanja poleta v zraku, kar znača večjo izkoriščenost kakor pri vsakem parniku. Motorji so ves čas poleta funkcionirali brezhibno in na vsem poletu ni bilo niti najmanjšega defekta.

Čaščenje v Newyorku
— Newyork, 31. avgusta. Dr. Eckenerja in moštvo zrakoplova »Zeppelin« je včeraj sprejel newyorški župan. Goste so peljali v slavnostnem sprevodu do mestne hiše ter so bili ves čas med potjo izredno živahno pozdravljani od občinstva. Zrakoplov »Groß Zeppelin« je že pripravljen za start k poletu v Friedrichshafen. Na poletu preko Atlantskega oceana bo imel s seboj 12 potnikov, od katerih se jih je 9 udeležilo poleta okoli sveta.

Priprave za sprejem v Friedrichshafnu
— Friedrichshafen, 31. avgusta. Ob povratku zrakoplova »Zeppelin« s svetovnega poleta, ki bo presegel vse dosežane svetovne rekorde »Zeppelina« v prekooceanskih poletih. Že sedaj, ko je »Zeppelin« še v Ameriki, so v Friedrichshafnu in okolici zasedeni vsi hoteli in oddane vse razpoložljive sobe. Od vseh strani, ne samo iz Nemčije, nego tudi iz drugih držav prihajajo številni občudovalci »zračnih mornarjev«, da se udeležijo sprejema. Sprejema se bodo udeležili zastopniki nemške vlade in kakor se zadržuje v poučenih krogih, bo prišel k sprejemu tudi pred-

sednik nemške republike maršal Hindenburg. Ker računajo, da bo naval občinstva ogromen, so bile že sedaj koncentrirane v Friedrichshafnu čete, ki bodo pomagale pri vzdrževanju reda pri pristanku zrakoplova in pri sprejemu posadke. Vsa nemška javnost pa obžaluje, da ne bo navzoč pri sprejemu tudi dr. Eckener, ki je glavni junak dneva, ker bo ostal v Ameriki, da nadaljuje in zaključuje pogajanja za ustanovitev nemško-ameriške družbe za zgradbo več zrakoplovov, ki bodo obavljali redni potniški in tovorni promet med Evropo in Ameriko.

Nove ponudbe »Zeppelinovi« družbi

Glavni uspeh »Zeppelinovega« poleta okrog sveta pa vidijo Nemci v tem, da je »Zeppelin« odprl nova pota in zveze med Nemčijo in Daljnim vzhodom na eni ter Nemčijo in Ameriko na drugi strani. Zeppelinova družba je zadnje dni prejela več ponudb za ureditev rednih zračnih prog. Med drugimi predlaga redno zvezo japonska vlada, ki se zavzema za progo Berlin - Tokio in Tokio - Los Angeles, zelo pa se zanima tudi sovjetska vlada, ki je pripravljena prispevati primeren delež za uvedbo redne zračne zveze med Berlinom in Moskvo. Zeppelinova družba namerava za enkrat urediti najprej zvezo z Ameriko, bo pa takoj proučila tudi vse ostale ponudbe, ki so po mnenju strokovnjakov vse sprejemljive in izvedljive. Tako se obeta po »Zeppelinovem« poletu okrog sveta nov razmah in razvoj v celokupnem zračnem prometu.

Stavbna nesreča v Zagrebu

— Zagreb, 31. avgusta. Danes popoldne je na prilazu barona Filipovića št. 85 došlo pri gradbi Hermana Polaka sinov do težke nesreče. Porušila se je plast zemlje in zmečkala prsni koš delavcu Blažu Ivankoviću, ki je ostal na mestu mrtve. Na kraj nesreče je prišla policijsko zdravstvena komisija, da ugotovi njene vzroke.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.8175, Berlin 13.56, Bruselj 7.9156, Budimpešta 9.937, Curih 1095.9, Dunaj 8.0186, London 276.06, Newyork 56.835, Pariz 222.91, Praga 168.71, Trst 297.84.

INOZEMSKA BORZA.
Curih: London 25.19, Newyork 519.72, Pariz 20.335, Milan 27.18, Madrid 76.55, Berlin 123.71, Dunaj 73.20, Beograd 9.128, Praga 15.985, Bukarešta 3.06, Budimpešta 9.065, Sofija 3.76.

Danes bo zaključena haaska konferenca

Večina državnikov je že odpotovala. — Svečane zaključne seje ne bo. — Odmev sporazuma v Ameriki.

— Haag, 31. avgusta. Včerajšnja seja finančnega odbora, na kateri se je podrobno razpravljalo o besedilu zaključnega protokola, ki se tiče ureditve spornih finančnih vprašanj, se je nadaljevala danes popoldne. Na včerajšnji seji so zastopane vlade izrekle svojo pripravljenost, da pristanejo na Youngov načrt. Predvsem se je podrobno razpravljalo o osnovanju raznih organizacijskih odborov, ki naj pripravijo oživitvenje Youngovega načrta. V prvi vrsti se je govorilo o osnovanju posebnega odbora za prevedbo Dawesove organizacije na mednarodno banko, kakor tudi juridičnega odbora za ureditev množičnih pravnih vprašanj. Drevi nameravana javna zaključna seja konference se ne bo vršila, zato pa se je popoldne pretvorila seja finančnega odbora v nejavno plenarno sejo.

— Köln, 31. avgusta. V drugi coni je opaziti živahno gibanje zasedbenih zvezniških čet. Francozi, Belgijci in Angleži poravnajo svoje obveznosti do nemških

dobaviteljev živil in sena ter spravljajo skupaj vojni material. Proti Franciji in Ostendu že odhajajo prvi vlaki z vojnim materialom. Posebno hite s pripravami za izpraznitev Angleži, ki mislijo dokončati izpraznitev že do konca septembra. Prvi transport angleških čet odide v London 14. septembra.

— Washington, 31. avgusta. Ameriško časopisje obširno razpravlja o sporazumu, doseženem na reparacijski konferenci ter z veseljem ugotavlja, da je storjen s tem odločilen korak k pomiritvi Evrope. Prdčrtava sodelovanje ameriških strokovnjakov pri izdelavi Youngovega reparacijskega načrta, ki je po mnenju ameriške javnosti še veliko večje važnosti za osiguranje svetovnega, posebno pa še evropskega miru, kakor Kelloggova pogodba. Dalje napoveduje ameriški tisk, da se bo pričela sedaj doba živahnega gospodarskega sodelovanja med Evropo in Ameriko, ki se je uverila, da ima Evropa željo po mirnem napredku.

Zaostren položaj v Palestini

Arabci prodirajo iz Sirije v Palestino — Angleške oblasti so odredile evakuacijo židovskih naselbin — Novi progromi proti židom

— London, 31. avgusta. Situacija se je v sveti deželi nepričakovano zaostрила. Po vesteh, ki jih je prejel kolonialni urad, so Arabci prekoračili sirske meje in prodirajo v velikanskih skupinah proti Jeruzalemu. Angleške oblasti so poslale proti Arabcem večje število letal, da bi z bombardiranjem ustavili nadaljni pohod. Pri Safedu se je vnela ostra bitka. Arabci so napadli židovsko naselbino, prebivalce večinoma pomorili, hiše pa porušili, oropali in zažgali. Borba je trajala šest ur. Kakor se zadržuje, pripravljajo Arabci sličen napad na Tiberijo. V Palestino bodo poslana nadaljna ojačanja angleških čet.

— Jeruzalem, 31. avgusta. V noči od srede na četrtek in v četrtek zjutraj je bilo v Jafi in Jeruzalemu vse mirno. Zaradi umora neke židovske po kurdiski židje ubili nekoga arabskega kmeta. Odkar patrolirajo v glavnem mestu vojaštvo, vlada na videz mir, vendar pa je razpoloženje prebivalstva še vedno zelo napeto. Ameriški generalni konzul je svetoval ameriškim državljanom, naj Palestino iz previdnosti zapuste. Vlaki, ki vozijo v Egipt, so prenapol-

njeni. Gospodarsko življenje je popolnoma zastalo. Trgovine in banke so od popoldne dalje vse zaprte. Izhajanje časopisov je še nadalje prepovedano in jih nadomeščajo le kratki natipkani bulletini judovskega narodnega sveta. Skupno število ubitih Judov znaša 110 do 150, ranjencev pa je trikrat več. Koliko je bilo ranjenih Arabcev, se ne more presoditi, ker so Arabci svoje ranjence odnesli s seboj. Židovske kolonije Moca, Artuf, Hulda in Kastinija so bile popolnoma razrušene. Nekatere druge kolonije, med njimi bogati Ekron, je prebivalstvo po odredbi vlade izpraznilo. Prav tako je vlada ukazala, naj se izprazni moderna židovska predmestja Jeruzalema. Prebivalci so se morali skupno s tisoč drugimi Judi, ki so doslej stanovali v arabskih hišah ali okrajih preseliti v judovski del Jeruzalema, kjer so sedaj vse hiše prenapolnjene. Končno je dospel v Jeruzalem tudi vrhovni komisar Chancelor. Vzpostavljena je bila tudi neodvisna preiskovalna komisija pravnikov pod predsedvom nemškega odvetnika Smoire.

Macdonald o razorožitvi in haaski konferenci

V Ženevi bo napovedal sklicanje splošne razorožitvene konference. — Haaska konferenca ni skalila francosko-angleškega prijateljstva. — Sestanek s Poincarejem.

— London, 31. avgusta. V London je dospel z letalom ministrski predsednik Macdonald v spremstvu svoje hčerke in grofa Cecila Helwooda. Predsednik Macdonald je izjavil novinarjem, da se je bavil poslednjih 14 dni z razorožitvenim vprašanjem in da je dosežen glede pomorski oborožitve med Anglijo in Zedinjenimi državami popoln sporazum. O tem sporazumu bo podal natančno poročilo na plenarni seji Društva narodov, na kateri bo že tudi sporočil datum sklicanja splošne pomorske razorožitvene konference.

Macdonald se je tudi zelo pohvalno izrazil o delu angleške delegacije na

reparacijski konferenci v Haagu in izrazil svoje upanje, da bo nastopil sedaj čas sporazumnega dela med evropskimi državami. Odločno pa je odbil domneve nemških listov, ki sklepajo na podlagi dogodkov v Haagu, da bi prišlo do kakih nesporazumov med Francijo in Veliko Britanijo. Angleška vlada bo tudi v bodoče ostala zvesta politiki svojih prednic napram Franciji ter le še poglobila dobre odnose s Parizom. Končno je napovedal Macdonald, da se bo sestal na potu v Ženevo, kamor odpotuje drevi, v Parizu z bivšim predsednikom francoske vlade Poincarejem.

Otvoritev zadrugne razstave

Glavna zadrugna zveza, ki je centrala zadrugnih zvez v Jugoslaviji, praznuje letos 10-letnico svojega obstoja. V proslavo jubileja je sklenil odbor prirediti v Ljubljani za časa »Ljubljane v jeseni« zadrugni kongres, na katerem so se zbrali vsi zadrugarji Jugoslavije.

Danes ob 10. je bila otvorjena zadrugna razstava, ki kaže vse doslej izvršeno zadrugno delo Jugoslavije in posebno še Slovenije in program za bodoče delo. Razstavo je otvoril prof. Bogdan Remec, ki je povdaril, da so v Sloveniji štiri zadrugne zveze, ki so priredile razstavo, to so Zadrugna zveza v Ljubljani in Celju, Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani in Zveza gospodarskih zadrug v Ljubljani. Razstava je prva te vrste v Sloveniji in začetek bodočih zadrugnih razstav in seznanja zlasti udeležence zadrugnega kongresa s slovenskim zadrugništvom ter kaže važnost in pomen zadrugništva v Sloveniji. Slovenske zadruge so bile prve, ki so zbirale male kapitale v ča-

su, ko je bilo denarja najmanj in danes predstavljajo močne gospodarske faktorje, od katerih zavisi že mnogo krajev. Imajo tudi najnižjo obrestno mero. Otvoritelji je posebej pozdravil odlične zastopnike civilnih in vojaških oblasti. Pozdravno brzojavno so zadrugarji poslali kralju Aleksandru, kar so vsi navzoči pozdravili s trikratnim živjo. Izmed tujih gostov naj omenimo zastopnika zagrebškega zbora g. Aleksandra in številne za slovensko zadrugarstvo zainteresirane zastopnike iz gospodarskih krogov iz Hrvaške in Srbije.

Zadrugna razstava je razdeljena v tri velike oddelke. V prvem razstavlja Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji. Tu so posebno zanimivi razstavljeni predmeti, kakor statistike, brošure in izdelki Konzumnega društva za Slovenijo v Ljubljani, ki zavaruje svoje člane za starost, brezposelnost in smrt na svoje stroške. Pozornost vseh so vzbudili tudi kovinski izdelki Jugometalije. V drugem oddelku je zanimiva razstava Zveze slovenskih zadrug. Učiteljske tiskarne itd. V tretjem pa razstava Zadrugne zveze.

Požari, eksplozije in poplave

Nevaren požar v Dunajskem Novem mestu. — Eksplozija v ameriškem rudniku. — Poplave v Indiji.

Dunajsko Novo mesto, 31. avgusta. V četrtek ponoči se je vnela v Blumauu v velikem okolišu suha trava. Požar je trajal pozno v noč. V sled požarnega odseva so postali pozorni na ogenj ognjegasci v Badnu ter prihiteli gasiti. Ogenj je nastal iz doslej neznane vzroka na strelišču ter je obstojala za ognjegase precejšnja nevarnost, ker je povsod ležalo mnogo nerazpočenih izstrelkov, ki bi mogli pri kopanju jarkov za omejitve požara eksplodirati. Gorelo je v krogu na kilometer daleč in so morali ognjegasci omejiti svoje delo pred vsem na to, da obvarujejo hiše v bližini in preprečijo razširjenje ognja.

— Pariz, 31. avgusta. Iz Pittsburga v državi Pensilvaniji poročajo, da je v četrtek nastala v nekem tamošnjem premogovniku eksplozija, pri čemer je zaselo več sto ra-

darjev. Reševalna dela so se takoj pričela in so v prvih urah izveleli iz premogovnika 35 trupel.

— Casablanca, 31. avgusta. Slovit svetišče Mulaja Ibrahima v Atlasu je popolnoma uničil požar z množičnimi svetinjami vred.

— Karači, 31. avgusta. Ponovne poplave Inda povzročajo v ponovno težko prizadeti pokrajini Sind ogromno škodo. Mnoštvo vilne vasi v dolini Inda so popolnoma poplavljen. Poginilo je zlasti mnogo živine. Po dosedanjih še nepotrjenih vesteh je postalo žrtev nove katastrofe 300 ljudi.

V Attoku je Indus narastel skoro za 20 m, kar se ni zgodilo že 50 let. Iz mnogih krajev poročajo, da je voda raztrgala jezove, porušila mnogo hiš, povzročila plazove in razno drugo škodo.

Veselo in žalostno o novi operni sezoni

Nemo propheta in patria. — Kaj pripravlja naša opera za novo sezono.

Ljubljana, 30. avgusta.

V pisarno ravnatelja naše opere g. Poliča sem vedno stopil s nekim posebnim veseljem. Saj je g. Polič ena redkih slovenskih osebnosti, ki napravi s svojo inteligenco, prijaznostjo in stvarnostjo izredno prijeten vtis. Vedno me je sprejel z veseljem obrazom, radevolje pripravljen mi postreči z vsemi informacijami. Ko sem ga danes obiskal, je bilo njegovo lice mračno. Imel sem občutek, da sem nezajeljen gost. Njegov odgovor »Ali je potreba?«, ko sem ga prosil za kratek razgovor o novi operni sezoni, mi je potrdil, da je nekaj gnilega v deželi Danski.

Ravnatelj Polič se ni razburjal, niti ni razbijal s pestjo po mizi, pač pa je gestikuliral morda živahneje, kakor je sicer njegova navada, kadar je v pisarni za mizo in sprejema žurnaliste in ne poveljuje 30 glavnemu orkestru. In vse to upravičeno, kakor bo vsako spoznal iz naslednjih vrstic. Marsikdo drugi bi skočil iz kože. Pa k stvar!

Ni slučaj, da mi je g. ravnatelj namesto razgovora dal izresek iz nekega zagrebškega lista, v katerem je ljubljanskemu referentu za muziko tega lista povedal, kakšna bo nova ljubljanska operna sezona.

Da, žalostno je to prav za prav. Toda tega dejstva ni mogoče spridaviti s sveta s frazo, da v domovini ni nihče prerok. Takih, in to so morda najboljši in najvernejši med nami, ki v domovini ne morejo in ne smejo biti preroki, je že toliko, da je treba problem pogledati z druge strani. Vzroki tega dejstva so tu globlji in usodepolnejši.

Zagrebškemu referentu je ravnatelj dejal: »Razen tega, nas je žal naša (slovenska) publicistika pustila skoro popolnoma na cedilu tozadevno (glede podpor pri vzporednih modernih operi) in zato je moralo moderno muziko v Ljubljani propagirati tuje časopise, predvsem zagrebške, za kar se mu na tem mestu najtopleje zahvaljujem.«

V teh kratkih besedah je povedano vse. Povedano je sicer skoro z rožicah, toda povedano je kljub temu jasno in odločno. »Črne maske« so bile lani vzporedne. Koliko truda, napora in energije je bilo treba, da so prišle na oder. Neki časopis je priobčil pred vzporeditvijo intervjuje glede »Maske«, za kar mu je g. Polič zelo hvaležen. Po vzporeditvi so naši kritiki napisali svoja mnenja, potem je pa sledil molk.

Ob času, ko bi se morali oglasiti naši glasbeni strokovnjaki in povedati podrobno, kaj je dobro, kaj slabo v gigantskem delu modernega slovenskega komponista, je nastal globok molk. Kritiki so dejali, da bi morali šele preštudirati partituro itd. (Ni čuda, da se je g. Polič prijel za glavo.)

Ravnatelj Polič mi je priznal, da smo mi kot »nestrokovnjaki« storiili svoje, čeprav so tudi nas v tem prekosili zagrebški kolegi. Toda kje so ostali strokovnjaki? Zakaj se je zgodilo, da so šele zagrebški strokovnjaki pokazali, kaj so »Črne maske«, kakšna umetnina je to in koliko je delo in trud, ki ga je ljubljanska opera doprinešla z vzporeditvijo tega dela.

Kaj bo ta vrag, saj ga poznamo je navadno argument, da so domača dela za nič. Prijatelj Gogol, morda je to tvoja poguba, ker te poznamo, ker te vidimo po ulicah bele Ljubljane, ko korakaš in strmiš predse. Morda bi se ti nekoliko bolje godilo, če bi natančneje obravnavali tvoje »Maske« po vzporeditvi. In bog varuj, če kdo opazi, da se pri nas kateremu dobro godi. Izgubljen je. Po njem je.

Ob vsaki priliki, kjer le moremo, kričimo, da smo nadarjeni, sposobni in bog ve kaj še, kadar pa pride čas, da je treba vse te naše vrline doma priznati, umolkne. Sledi tihi molk, ki si ga vedno predstavljamo kot veliko lužo, ki se ne more odtekati in zasmrdi. V kateri vse gnije in trohni in se morejo v njej zarediti samo še ostudne krasice in strupene kače.

Toda so še drugi številni vzroki, da je ravnatelj ljubljanske opere ostal »na cedilu« z vsem svojim vzornim prizadevanjem za dvig slovenske opere. Naštevanje in proučevanje teh pa sodi v druge publikacije, če je njih obravnavanje pri tem stanju, v katerem dandanes živimo, sploh mogoče.

Po vsem tem me skoro ni sram priznati, da sem z nekim neprijetnim občutkom prepal iz izreka zagrebškega lista sledeče podatke v novi operni sezoni v Ljubljani.

»Operni repertoar se bo v bodoči sezoni skušal držati dosedanjih svojih smernic, to je, upoštevati bo po možnosti poleg klasičnega in romantičnega tudi moderni repertoar. Pri tem se bo pa moralo ravnateljstvo v bodočnosti zaviti nekoliko na desno v tem pogledu.«

Za to so bili merodajni razni vzroki in ne v zadnji vrsti dejstvo, da je bilo od novih del, ki so prišla v poštev za naš oder, samo eno vredno vzporeditve. Naša opera je v pretekli sezoni imela na repertoarju za našo razmere toliko res moderne muzike (nič manj kakor šest takih del je bilo vzporedjenih), da bo zadostovala še za sledečo sezono in še posebno zato, ker sprejema naša publika tako muziko le s težavo in odporom. Razen tega nas je žal naša publicistika pustila tozadevno skoro popolnoma na cedilu in zato je moralo moderno muziko v Ljubljani propagirati tuje časopise, predvsem zagrebške, za kar se mu na tem mestu najtopleje zahvaljujem.

Moderna tendenca bo pa izražena tudi v novem repertoarju in predvsem zopet z jamačnim delom, z Matja Bravničarjevo muzikalno farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« (po Cankarju), Šafranek-Kovičeva domnjava opera »Haganagizma«, ki jo je avtor na novo priredil za Ljubljano, sprejema zagrebški repertoar in ruske

literature je bil izbran Borodinov »Knez Igor«. Iz češke literature bo vendarle vpriporjen Weinbergerjev »Svada dandake«, ki je žel po evropskih odrih vsilke uspehe. Iz nemške literature pride po kratkem odturnu na vrsto zopet mojster iz Bayreutha z »Valterom«. Kot drugo Straussovo delo bo vzporedjen »Ravenkavalir«. Ta dela bo zaključevala Lortzingova ljubka opera »Car in tesar«. Poleg Verdija, katerega dve za nas novi operi v Werflovij predelavi »Ernani« in »Moč usode« bosta vzporedjeni, bo zasloven še italijanski klasik Bellini s krasno opero »Norma«, ki jo je posebno cenil Wagner.

Kot reprize pridejo v poštev na novo našudirani vsemu klubujoči Foersterjev »Gorenjski slavček«, Puccinijeva »La Boheme«, Krenekov »Jonny svira«, Kogojeva »Črne maske« itd.

Od operet bo vzporedjena predvsem Leharjeva »Eva« in Zellerjev »Ptičar«. Ravnateljstvo si pa pridržuje morebitno spopolnjenje repertoarja z uspešnimi opernimi in operetnimi novostmi.

Samoočebni razumljivo je, da bomo gojili še naprej Mozarta in upamo, da bo mogoče njegov cikel srečnejše uresničiti, ker je umetniško osebo poleg državne garde umetnikov, ki so ostali ljubljani zvesti, mnogo pridobilo z angažiranjem umetnikov kakor Križaja, Vičarja itd. — nek.

Repertoar Narodnega gledališča v novi sezoni

Za sezono 1929/30 je določila uprava Narodnega gledališča v Ljubljani sledeč repertoar:

A. DRAMA.

Dramski repertoar bodoče sezone sloni predvsem na nekaterih delih svetovne literature, ki po veliki večini še niso bila vzporedjena na našem oderu in obsegajo staro, kakor tudi povojno dramsko produkcijo. Od teh del, ki naj bodo dramski sezoni smer ter izražajo njeno stremiljenje, omenjamo:

Dostojevski: Bratje Karamazovi.
Gogol: Revizor.
Gribojedov: Gorje od uma.
Balzac: Mercadet.
Shakespeare: Kador vam drago, event. Vihar Strindberg: Nevesta s krono.
Goethe: Faust.
Schiller: Don Carlos.
Raynal: Grob neznanega vojaka.
Galsworthy: Beg ali pa Pravica.
Suton Vane: Skrivnostna ladja.
Egze: Brodolom.
Frank: Odhod krivda ali pa »Karel in Ana«.
Sherwood: Konec.
Benavente: Ljubzen-sovražstvo (La malkedra).

Dickens: Cvrček za pečko.
Ibsen: Strahovi.
Kosorotov: Iluzija ljubezni ter po eno delo Iva Vojnoviča in Knuta Hamsuna.
Iz starejših slovenske literature se bodo vzporedili:

Linhart: Veseli dan ali Matiček se ženi.
Svoje najnovejšie prispevke pa so dali upravi na razpolago odnosno jih obljubili pisatelji: Albrecht Fran, Albrecht Ivan, Golar Cvetko, Novčan Anton, Prežglj Ivan, Vladimir Levstik, ki dramatičira svoj roman »Gadje gnezdo«, dalje srbska pisateljica Velmar Janković z dramo »Brez ljubezni« ter Mita Dimitrijevič s komedijo »Ljubimec svoje žene«.

V repertoarju pa bo zastopan vsaj po eden hrvatski, srbski in bolgarski avtor. V mislih imamo:

Begović: Pustolovec pred vrati.
Nušić: Pot okoli sveta.
Kostov: Goljemanov.
Za veseli del repertoarja bodo skrbeli: Langer: Spreobrnjenje Janeza Piškurja.
Barjantijski: Kariera Nabokocka.
Pagnoli: Velika Abeceda.
Pierre Chaine: Naš gospod župnik.
Nestroy: Prilike in prvo nadstropje.
Iz mladinske literature se bodo vzporedile: Spitzer: Pogumni Tomček.
Burggraf: Nosanček.
Poleg naznačenega repertoarja se bodo ponovilo tudi katero delo iz repertoarja zadnjih sezon.

Posebni spremembi v dramskem ansamblu ni bilo. Drami je ostal skoro neokorenjen njen ansambl, katerega resno in umetniško stremiljenje je splošno priznano.

B. OPERA.

Slovenska opera si je izbrala za novo sezono sledeča dela.

Iz jugoslovenske literature: Bravničar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski.
Kogol: Črne maske.
Foerster: Gorenjski slavček.
Šafranek-Kovič: Haganagizma.
Iz slovenske literature: Weinberger: Svada dandake.
Borodin: Knez Igor.
Iz nemške literature: Wagner: Valkira.
Strauss: Kavalir z rožo.
Lortzing: Car in tesar.
Krenek: Jonny svira.
Iz italijanske literature: Bellini: Norma.
Verdi: Moč usode.
Verdi: Ernani.
Puccini: La Boheme.
Poleg teh se bodo vzporedile reprize najzanimivejših in najboljstih del, ki so bila na repertoarju poslednjih sezon in ki vodijo stalni repertoar vseh pomembnejših opernih odrov.

Naši operi je po večini ostal ohranjen ves odlični lanski operni ansambl. Opera je dobila novega režiserja v osebi Borisa Krivečkega. Mesto na dopust odliške Banovca bo nastopal v lirsko-tenorskih partijah tenorist zagrebške opere gospod Vičar Božo, na novo pa je vstopil v naš ansambl odlični basist gospod Josip Križaj. Zbor in orkester pa sta deloma povečana.

C. OPERETA.

Na novo se bodo našudirale operete: Lehar: Eva.
Strauss: Beneška noč (v novi Kormogolovi muzikalni predelavi).
Zeller: Ptičar.
Insenciacija je poverjena prof. Ivanu Vavpotiču in Vavpotiču Skušnjoju starejšemu, ki se je vrnil iz Praga v Ljubljano.

Žalostna slika bede

Moja žena je šla naročiti na Ahaceljevo cesto poleg velike mestne hiše v skladišče k M. H., trgovci s kurivom nekaj premoga. Ko je pa prišla domov je bila vsa iz sebe. Pripravljala mi je, da ima dotična trgovka skladišče in stanovanje vse skupaj! Nesrečna žena je vdova, mož ji je že davno umrl. Že deseto leto ima 3 otroke, vsi hodijo v šolo, namesto stanovanja imajo pa šupo, v kateri hiražo Letos sploh ne bo mogla pošiljati otrok v šolo, ker se nimajo kje učiti. Leže pa kar na vozu v skladišču. Nesrečna mati prosi že drugo leto za stanovanje. Mestni magistrat ji obeta stanovanje, pa ga ne dobi in tako je reva vsa obupana. Ni čuda, če si taki nesrečneži končajo življenje. Sirota je sama pripravljala, da je pripravljena na najhuješe.

Najprimitivnejši socijalni čut zahteva, da se mestni magistrat usmili nesrečne družine in ji nakáže v eni mestnih hiš skromno stanovanje, katero bo gotovo pošteno in rednoplachevalo. Če pa ostanejo ubogi otroci še brez matere, bo moral magistrat skrbeti za nje.

I. L.

Panika med ptičarji

Glave stikajo in šepetajo od Gmajne in Trnovega pa doli do Zelene jame. Njih kralj Marenkov Franc je shujšal do kosti in Ljubljana je v skrbeh, kdo ji bo zribal zelje na drobno in fino kakor rezance na Brezjah, če bo po njem.

Skrbi ga, kaj bo s ptiči, če jih ne bo smel več loviti, da, raznesla se je v ptičarskem kraljestvu celo strašna vest, da bo prepovedano gojiti drobne prijatelje v kletkah. Prav vsi ptičji naj bodo prepovedani, ki žive na prostem. Vse bodo morali izpušiti pod Tivoli in v Mestni log in uhitniti bo njih petje po stanovanjih. Kdo bo ptičarjem krajal čas, kdo bo pojedel mravljinčna jajčka, črve in druge delikatese, ki so jih ptičarji velike zaloge pripravili svojim ljubljencem. Ali morebiti neusmiljen gospodje, ki pripravljajo hudi paragraf!

Gotovo ne mislijo, da bi že gajbic privajeni ptički ne mogli več živeti pod milim nebom in bi morali poginiti lakote, vajeni skrbne postrežbe svojih rednikov. Gadov vendar ne more vsakdo rediti za pečko, da bi ti prijazni črvi potem telovadili po balkonih in skakali z njih na Kongresni trg, kakor so se zabavali minulo soboto.

Ogorčeni hodijo ptičarji od oblastnika do oblastnika in dokazujejo mogočnikom, kako nedolžna je njih zabava. Kakor v nebesih je malim pevcem pri njih, še mnogo, mnogo lepše kakor v Zoo. Nazadnje naj pa brezsrčni gospodje pomislijo, da tudi Zoo

Izprehod po letošnji pokrajinski razstavi

Letošnja pokrajinska razstava je po svoji pestrosti in zanimivosti prekosila vse dosedanje.

Bela Ljubljana je najlepša jeseni, ko solnce že ne pripeka več tako močno in ko začne vse zelenje, ki je nien največji kras, že rumeneti in se nad mesto razpne jesenska melanholija. Ta čas je gotovo najprimernejši za razstave in silne prireditve. Po odhodu in poletni vročini si sleherni zaželi razvedrila in pouka. Slovenec se nudi v tem času še prav poseben užitek z vsakoletno sejmsko razstavo »Ljubljana v jeseni«, ki jo poseti vsako leto na tisoče in tisoče domačinov in tujcev.

Velesejmska razstava je bila danes odprta brez običajnih slavnosti. Ob 9. so se pred ravnateljstvom vselejma zbrali odlični gostje, ki jih je sprejel predsednik velesejmske industrijelec g. Bonač in ravnatelj dr. Dular. Nato se je vršil skupen obhod po razstavi.

Tako pestra in bogata ter zanimiva še ni bila »Ljubljana v jeseni«. Zruhuje kar 10 različnih razstav in bo zanimala slehernega obiskovalca.

V kraljestvu živali

V velikem »Ic« paviljonu na desni je na letošnji razstavi pravcaro kraljestvo živali. Društvo Zoo je priredilo to razstavo, ki je obenem velikopotezna propagandna ideja ustanovitve zoološkega vrta v Ljubljani. Društvo se ni strahilo dela in truda, da pokaže obiskovalcem kolikor mogoče popolno sliko živalstva Slovenije. Tu so razstavljali številni akvariji, v katerih so vse v slovenskih vodah živeče ribe, v 150 kletkah so vse naše ptice pevke, v 30 velikih kletkah uje, v 6 terarijah domači plazilci, kače in guščarji, v posebnih akvarijih dvoživke, kakor žabe, salamandri, v 25 pločevinastih kletkah manjše živali, glodavci, kune, v 5 železnih zverinjkih večji sesavci, kakor lisice, jazbeci, volkovi, vidre itd.

Poseben prostor je ograjen za srne, gamze in mlade medvede. Ta razstava je nedvomno ena najzanimivejših in bo nekakaj živa šola naši mladini, kajti videla bo živo favno Slovenije, katero je spoznavala med letom samo na papirju.

polnijo naši ptičarji z najredkejšimi in najlepšimi ptiči. Kdo bo lovil ptiče za razstave in muzeje, če umrje Franc žalosti?!

V srce se nam smilijo nedolžno preganjani prijatelji malih pevcev in zato upamo, da se jih varuhi prirode usmili, saj je njih zabava res nedolžna in nikomur škodljiva. Priskoči naj jim na pomoč tudi Društvo za varstvo ptičarjev in na Lovsko društvo, ki ima namen živali — varovati —

V drvarnici

Družina mestnega delavca Goloba se je morala umakniti sodom dalmatinskega vina. Stanovanje sicer ni bilo bogve kaj, le nizka sobica za kuhinjo in spalnico, ki je v njo prišla v vas skozi okno tudi kaka nagaživa balinska krogla — ali stanovanje je bilo vendarle, balinanje je bilo pa končno še zabavno.

Dobrodušen zeljar je izvalil kadi iz skladišča, da je spravlil Golobove pod streho. Ali prišla je zeljarska sezona, vir trnovskega in krakovskega blagostanja. Pa so Golobovi znosili svoje stvari v sosedovo drvarnico.

V Razpotni ulici za Bergantom stoji ta visoka in obširna drvarnica iz slokih letov, da je dosti značna in se drva lepo suše na preprihu. Visoka je, da stoji v njej pokoncu žrdi, bruna in deske. Polna je lepo na dolžino za štedilnik razžganih bukovih drv, kakor mora biti s kurivom založena dobra trnovska hiša. In suha so polena, da kar sama gore. Ja, vse je odvisno od dobre, zračne drvarnice. Golobovih je šestero: on in ona in štiri punce. Pa Golobovi niso drva, da bi jim koristil preprih. Ona, ki si je s pranjem sužila kruh, je morala v posteljo. Nič ne pomagajo stare vreče in plachte, s katerimi so obili letve skoraj do stropa. Drvarnica je drvarnica in ni lepe drvarnice brez sapa.

Sredi med skladovnicami drv stoji štedilnik. Dimnik je speljan kar proti strehi, pa je prekratek, da bi segel ven. O, pazijo, pa še kako pazijo, da ne odleti utrinek iz štedilnika. Takoj bi jima vse zgorelo in tudi ponosne, gostoljubne drvarnice bi ne bilo več. Še vse v okolici bi pogorelo, da bi morali še hišni gospodarji v kleti in skladišča. Nič se ni treba bati, saj tudi otroci pazijo na ogenj, ker je mati bolna v postelji.

Oče leta okrog in prosi ter opominja na obljube. Pa kolne, saj bi tudi drugi na njegovem mestu. Stanovanja pa nikoder in zima se oglašča v mrzlih nočeh. Kdo bo kupoval drva, da bo zrgel vetrovno drvarnico. Če je štedilnik vse razbeljen, pa je še mrz. Mati je bolna, oče kolne, otroci pa zmrzujejo. Naj zmrznejo, saj je revščina itak preveč!

Domača industrija in obrt

Iz kraljestva živali stopiš v sledeči paviljon H, ki nudi popolno sliko nekaterih naših obrti. Razen tega je tudi razstavilo nekaj trvdv šivalne stroje, kožuhoivno, klubčarske izdelke. Dve radio trvdki sta razstavili najmodernejši radioaparate, itd. Svoje izdelke je razstavila zadruga kropsarskih žebjarjev, slamnkarji iz Mengša, sitarska in žimarska zadruga iz Stražišča, tržiški čevljarji, cipkarice in čevljarji iz Žirov.

V raju cvetlic

Kraljestvo cvetlic je pa paviljon G. Kakor bi prišel v naravo, med najlepše cvetlice, v parke in nasade. Tisoč barvnih nijans ti razveseljuje oko. Vse je okusno urejeno in kaže, da je naše vrtnarstvo na visoki stopnji, da se naši umetni vrtnarji kosajo tudi z inozemskimi. Vrtarji Simenc, Ferant in Herzmansky so naredili iz paviljona »G« raj cvetlic in zelenja.

V istem paviljonu je še kmetijski oddelek z mlekarstvi, vinskimi in sejmo za med. Tu se kar cedi medu, smetane in mleko, smetano itd. Mleko je najbolj zdrava hrana, kar jo nudi mati narava. Družini, ki vedno mleko pije, zadovoljnost z obraza sije, ali »Mleko smetana maslo sir, za deco je najboljši sir«. Grdo se bodo gledali gotovo obiskovalci sosednih kraj, da brezalkoholne pijače in vina. Najboljša domača vina bodo marsikaterega speljala od koje za brezalkoholne pijače.

Med najimpozantnejšimi znamenji časa

V paviljonu »F« se stroji vseh vrst in avtomobili, vse skupaj najimpozantnejše in največkratnejše, kar je produciral človek 20. stoletja. Pletilnih strojev je največ. So prava čuda moderne tehnike. Vsi so v obratu. In končno avtomobil znamke »Adler«, pred katerimi človek nehoti obstoji in strmi. Elegantne linije in precizna notranja izdelava. Pritisneš na gumb, pa je oljen ves

avtomobil. Stane pa tak avto nad 100 tisoč Din. Marsikdo se bo čudil tej vsoti, toda še bolj se bo čudil, če povemo, da jih je bilo prodanih samo te znamke v Sloveniji letos že 21.

Razstavljene tehnične in štedilniški morajo zaradi lepote v izdelavi in moderne konstrukcije zanimati vse, ne samo trgovce in kuharice.

V bajnem umetniškem paviljonu

V tem je pa »beneška noč«, mi je rekel prijatelj, ko smo se napotili v paviljon »E«. Paviljon ima popolnoma zaprta okna, da ni v njem dneвне svetlobe, temveč ga razsvetljujejo neštete električne žarnice v najmodernejših luksuznih lestencih. To je paviljon umetnosti. Umetnega pohištva, lestenecv in umetnin naših slikarjev in kiparjev. Okoli 30 raznih trvdv in mizarjev je razstavilo svoje pohištvo deloma po načrtih naših arhitektov Omahna, Osolina itd. Izdelki naših mišarskih mojstrov kažejo, kako visoko je ta obrt pri nas razvita. Vse je po kakovosti in solidnosti prvostavno. Razstavilo so kuhinje, spalne in jedilne opreme, od najpreprostejših do najbogatejših izdelave. Razstavo krasijo originali Ivana in Bruna Vavpotiča, Vesela, Zupančeve, Toneta Kralja, Maleša, Piščančeve, Smrekarja, Justina, kipi Napotnika in slike pokojnega mojstra Franketa.

V velikih kobjah ob koncu paviljona so pa nešteti »čilimi«, ki jih prodajajo zagoreli Bosanci. Tako izgledajo turški haremi.

Nad 200 kanarčkov žvrgoli

Na velikem razstavnem prostoru izven paviljonov je nešteto zanimivosti, ki bodo obiskovalcem v zabavo in pouk. Društvo za varstvo ptičev je razstavilo nad 200 kanarčkov — mladčev kot posebno jesensko razstavo kanarčkov. Nad 200 rmenih kljunčkov žvrgoli v tej koji in tekmuje med seboj, kdo bo pri letošnji jesenski omeni dobil prvo nagrado, lavorjev venec. Razen kanarčkov bodo zanimali vsi razstavljeni pripomočki za njih gojitve, kakor parilnice, preletovalnice za mladčice, gnezda, obročki za nožice, krmilnica in valilnica. Ljubitelji ptičev te koje ne bodo prezrili.

Halo, halo, radio!

Velike trompete radio-Bara in radio Ljubljane in drugih radio trvdv trobentajo neprestano in opozarjajo obiskovalce nase. Najpreciznejši aparati in pripomočki za radio — amaterje so razstavljeni. Skoro vsi so domači izdelki. Domača radio-industrija napreduje in že konkurira z inozemsko. In še tisoč drugih zanimivosti je tu. Za materijalistično navdahnjenje bo najzanimivejši zopet paviljon trvdke Slamič, ki bo to pot kot specialiteto nudil pečenje. Mali prater bo zbirališče mladih in starih. Vrtiljaki, tobogan, autodrom, hipodrom, lilitupanci in zamorci bodo za smeh in veselje mladim in starih. Zvečer bo žarel prater v morju luči, ob katerih se bodo gostje krepčili z vinom in jestvinami. Splošno plesišče, dostopno vsakomur, bo letošnja novost. Vse komedije pod loncem so zbrane na zabavišču.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 31. avgusta 1929, katoličani: Rafko, pravoslavni: 18. avgusta, Jovan II.

Jutri: Nedelja, 1. septembra 1929, katoličani: Egidij, pravoslavni: 19. avgusta, Andrija.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Opera: Cigan baron.
Kino Mafica: Piccadilly (Anna May Wong).
Kino Ideal: Vražja kontesa (Dinna Gralla).

AKADEMIJA VIŠKEGA SOKOLA

PRIREDITVE V NEDELJO

Drama: Utopenca.
Kino Mafica: Piccadilly (Anna May Wong).
Kino Ideal: Vražja kontesa (Dinna Gralla).

Sokolska slavnost v Mostah pri Ljubljani.
Sport: Lahkoatletski dvomatch Ljubljana-Zagreb, pokalne nogometne tekme Hermes-Slovan in Ilirija-Slobozna.

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Prosveta

Repertoar Narod. gledališča v Ljubljani

Sobota 31. avgusta: Cigan Baron opereta. Operno gledališče. Ljudska predstava pri zniž. cenah.

Nedelja, 1. septembra: Utopenca, komedija. Dramsko gledališče. Izven.

Ponedeljek, 2. zaprt.

Torek, 3.: Carmela, opera. Gostje tenorist Caravita. Lanski D abonna.

Sreda, 4.: Theodor & Comp., komedija. Dramsko gledališče. Ljudska predstava pri zniž. cenah.

Četrtek, 5.: Evgenij Onegin, opera. Operno gledališče. Lanski A abonna.

Petek, 6.: zaprt.

Opozorjamo na nocojšnjo operetno predstavo v ljubljanski operi. Kot ljudska predstava pri znižanih cenah se poje znamenito Straussovo delo Cigan baron v običajni zasedbi, pod taktirko kapelnika Stritofa in v režiji gospoda Povhta. Opereta Cigan baron je eno najpomembnejših del starejših operetne literature, ki se odlikuje po izredno lepih melodijah ter mnogih ansambelskih nastopih. Začetek ob pol 20. uri. Temorsko partijo Stefana Barunka po operni tenor g. Marčec.

Nestroyovo veseloigro Utopenca vzporedi ljubljanska drama v nedeljo, dne 1. septembra zvečer ob 8. v dramskem gledališču. Pri predstavi sodelujejo operni orkester, ki spremlja pesmi, katere pojo gospa Medvedova in ga. Rakarjeva ter g. Levlar in Kralj. Veseloigra je eno najboljših del nesmrtnega Nestroya, ki je napisal celo vrsto oderskih del vselega značaja. Za predstavo veljajo običajne dramske cene.

Pred prostavo 120 letnice ustanovitve Ilirije

Napoleonova predhodnica Jugoslavije – Spomenik oživljeni Iliriji bo visok 14 m – Regulacija Vegove ulice in okolice – Velike slavnosti ob obletnici osnivanja Napoleonove Ilirije, ki se jih bodo udeležili tudi gostje iz Francije

Ljubljana se resno pripravlja na proslavo Napoleonove Ilirije. Dne 14. oktobra namreč poteče 120 let, kar je Napoleon na Dunaju od avstrijskega cesarstva odločil Gorishko in Trzinom ob ustju Soče, Trst z okolico, Kranjsko z njenimi primorjem, beljaško okrožje na Koroskem in vse desno od Save ležeče dežele od točke, kjer pri teče ta reka iz Kranjske, do bosanske meje, namreč 6 vojaških okrajev tedanje hrvaške pokrajine, Reko in Hrvatsko primorje, Istro, Kastav ter vse otoke, ki so spadali k omenjenim pokrajinam, torej sploh vse dežele kateregakoli imena desno od Save, ki je postala meja med Avstrijo in Francijo.

Te jugoslovenske pokrajine je Napoleon združil in imenoval Provincas Illyriennes – Ilirske province, ki jih pogosto zamenjujemo s poznejšo avstrijsko tvorbo kraljestva Ilirije.

Napoleon je prvi po Ljudevitu Posavskem združil Slovence, Hrvate in Srbe v celoto, ki je bila prevažnega pomena za nadaljnji razvoj Jugoslovancev. Dobili so takoj velike pravice v šolstvu v materinskem jeziku, obenem pa tudi dobro upravo ter izvrstne ceste. Zlasti je svobodomiselnost in tolerantni francoski režim ugodno vplival na našo književnost in Valentin Vodnik je proslavil francosko vladavino s svojo poveljujočo »Ilirijo oživljeno«.

V desetletjih narodnih bojev je bil spomin na to svetlo dobo Slovencev vedno svet, saj je bila Napoleonova Ilirija prava predhodnica današnje Jugoslavije. Ker nismo mogli praznovati 100-letnice Ilirije v stari Avstriji, zato bomo zamujeno nadomestili v oktobru ob 120-letnici.

Da bi bila proslava čim dostojnejša, se je osonal poseben odbor, ki ga tvorijo po dva zastopnika mestne občine, francoskega instituta in Glasbene Matice. Ta odbor pripravlja vse prireditve in bo vodil tudi proslavo samo. Mestno občino zastopata v tem odboru župan dr. Dinko Puc in mestni arhivar Vladimir Fabjančič, od francoskega instituta sta v odboru predsednik pesnik Oton Zupančič in prof. dr. Janko Pretnar, Glasbeno Matico pa zastopata njen predsednik dr. Ravnikar in tajnik, upravnik gledališča Mahkota. Tako veliki župan, kakor komisar ljubljanske oblasti samouprave sta obljubila vsestransko podporo odboru, ki je v nje pritegnjenih več strokovnjakov za prireditve spominke razstave. Predsedstvo odbora je prevzel sam mestni župan dr. Puc, za tajnika je bil pa določen g. Mahkota. Pri pripravi proslave sodeluje tudi direktor mestnega gradbenega urada inž. Matko Prelovski, ki vodi vsa dela za postavitve spomenika Napoleonovi Iliriji.

Prvotno so mislili v ta namen porabiti staro piramido, ki stoji ob Gruberjevem prekopu in o kateri smo nedavno objavili daljši članek. Ta misel pa se je opustila, ker je prevladalo povsem pravilno mnenje, da ne gre porabljati spomenike, ki imajo svoj pomen in namen, za povsem druge svrhe. Prvi načrt so pač diktirale slabe mestne finance, končno pa je bilo le sklenjeno, da postavi Ljubljana po načrtih mojstra prof. Josipa Plečnika nov dostojen

spomenik Iliriji oživljeni

Da bo spomenik imel v resnici pomembno okolico, se je mestna občina odločila regulirati Vegovo ulico in sedanji Valvasorjev trg tako, da bo izpremenjen vsi del mesta po Plečnikovih načrtih, ki je že sijajno preuredil Senjakovski trg, Zoisovo cesto, ki se steka v Vegovo ulico z veličastnim Kongresnim trgom na kraju. Ko se bo odprla mogočna perspektiva Vegove ulice s spomenikom Ilirije, bodo žele spoznati svoj veliki greh zabavljači, ki so s svojim nepremišljenim, malomeščanskim in strokovnjaško popolnoma neutemeljenim kričanjem preprečili regulacijo in pomlajevanje Zvezde po Plečnikovem načrtu. Preverjeni smo, da so iz objavljenih načrtov nezadovoljneži spoznali, kaj so zagrešili proti svojemu velikemu in poštenemu sodobniku svetovnega slovesa in kaj proti sodobnosti in lepoti Ljubljane, da bo mestna občina brez pomislekov jeseni ta načrt tudi izvedla in podrla človeškemu življenju nevarne trhe kostanje ter jih nadomestila z mladim drevjem.

Ni zgolj slučaj, da bo spomenik Ilirije stal na ustju Valvasorjevega trga sredi Vegove ulice, kjer v njo prehaja Rimska cesta. V križniškem samostanu je bila namreč v času Ilirije nastanjena francoska intendantura za Kranjsko, ki se o njej sicer manj govori kakor o generalnem guvernerju, ki je pa z njo imelo ljubljansko prebivalstvo in županstvo mnogo več opravkov in stikov, ker je bila intendantura tako rekoč središče francoske uprave za Ljubljano in bližnjo Kranjsko.

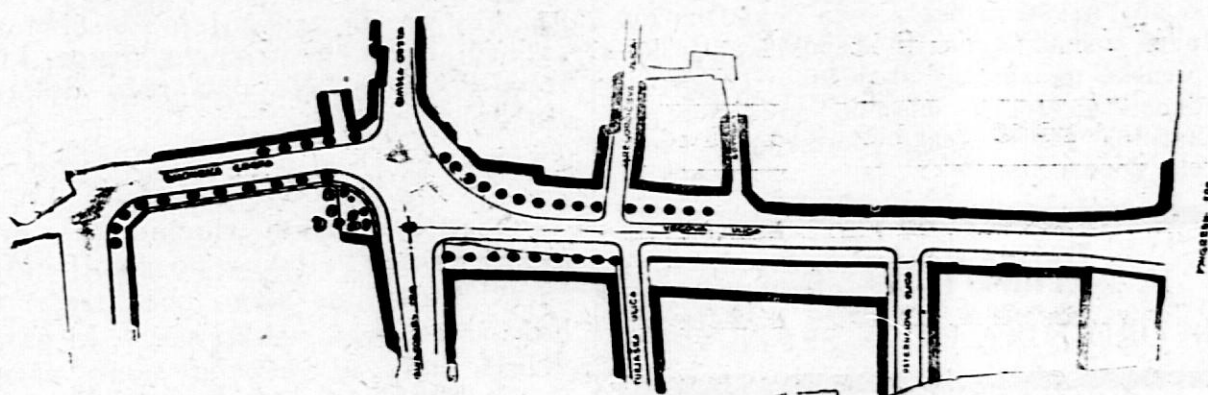
Ker se bo po spomeniku Napoleonove Ilirije prekrstil Valvasorjev trg v Ilirski trg oziroma Trg Ilirije oživljene, se bo moral Valvasor seliti že tretjič. Križ božji, saj se mož, ki že čez 200 let počiva v grobu, ne bo razburjal, čeprav ga bodo gotovo zopet drezali učeni profesorji, še bolj sigurno pa poklicni zabavljači in cvčkarški kritiki. Slavni in mirni naš rojak bo zadovoljen, da končno pride do svojega trga tam pred muzejem, kjer že nekaj desetletij s prepričevalno gesto dokazuje, kako je tudi ta trg potreben regulacije in njegovega imena. Upamo, da se bodo v doglednem času tudi njega usmili, saj ga je nekoč že izpred nekdanjega liceja pregnal Valentin Vodnik pred križevniško komendo.

V ostalem pa bi bilo zelo umestno, da bi se razni trgi sploh pričeli imenovati po svojih spomenikih, kakor je običajno drugod in kar je smiselno tudi zato, ker je za vsakdanje življenje praktično zaradi lažje orientacije. Ljubljanci smo bili doslej nekoliko preveč originalni pri imenovanju trgov in ulic. Vodnika smo imeli nekoč na Valvasorjevem trgu; no, ta greh je bil popravljen. Sedaj imamo Valvasorja na Muzejem trgu, in njegov trg je na drugem koncu mesta. Prešeren stoji na Marijinem trgu, odkoder se ozira nekako prezirljivo

v svojo ulico, ki se zdi pac nekoliko prezirka za obzorje njegovega slavnega imena. In Trubar stoji ob Bleiweisovi cesti, dočim je njegova ulica tam pri šentjakobskem mostu.

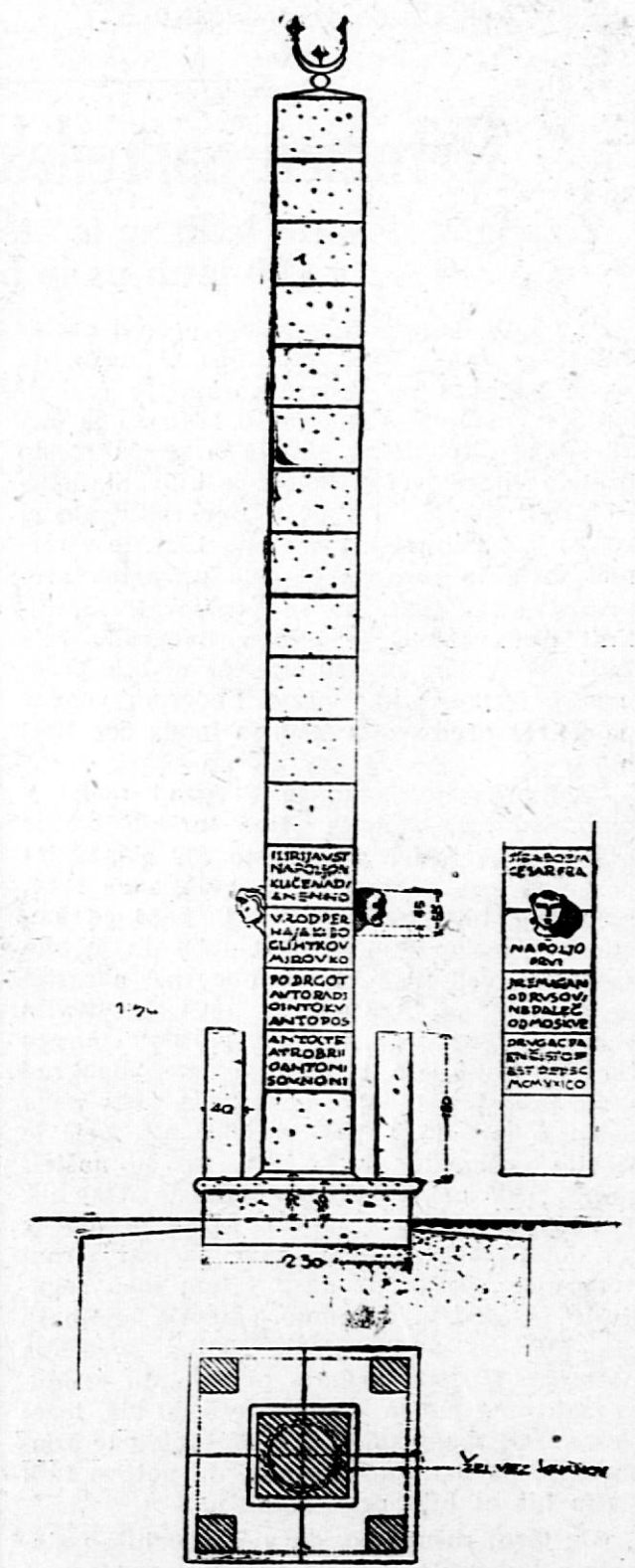
Sicer pa tudi onim, ki se izrekajo proti prenatrpanemu preimenovanju raznih trgov in ulic, ne sme biti žal, ako dobi Valvasorjev trg novo ime. Zakaj, sedanji Valvasorjev trg se ni vedno tako imenoval, pač pa Nemški trg, ki mu bo v sedanjih časih prav lepo pristojalo ime Ilirije oživljene.

Regulacija Vegove ulice

je že v delu. Prenovljena in preurejena bo od Kongresnega trga do Zoisove ceste. Da bo ravna, so morali cestišče znižati za tri četrt metra, vendar pa zato ne bo treba stopnic v hiše, kakor ljudje domnevali ob razdrti cesti, ker bo cesta nižja samo toliko, da bodo »pri panju« — po novem »hotel Paine« — cela okna kleti nad pločnikom, dočim so sedaj deloma pod zemljo. Ob 9,50 m širokem cestišču bodo od Kongresnega trga do Zoisove ceste na obeh straneh robniki, ki bodo na nekaterih krajih dosegali do 12 m širine. Od Joteske do uvoza v Recherjevo hišo s prekrasno razčlenjeno monumentalno fasado bo zasajena vrsta dreves in prav tako tudi ob vsem srednjeveškem zidu, ki le za silc zapira pogled na majhno, kjer je stal knežji dvorec, do novega Ilirskega trga. Ali zasade samo košate platane s širokimi kronami, ali pa gosposke, visoko v nebo kipeče kanadske topole, ki je tako bujno uspevajo na krajih Zoisove ceste, še ni določeno. Točno na osi Vegove ulice, približno kjer jo križata Rimska cesta in sedanji Valvasorjev trg, se bo dvigal vitek

spomenik Iliriji

Na 2,30 m širokem kvadratičnem in 50 cm visokem podstavku z izbočenim rebrom kipi 14 m v višino rumenkastobel steber iz hvarskega marmorja. Na vogalih podstavka varujejo srednji steber štirje po 40 cm močni in 1,80 m visoki štiroglati stebri. Med njimi leži na 7 cm visoki blazinici kocka s stranico 1 m, ki je na njo naloženih 16 enakih širokih, a le tri četrt m visokih mramornih kvadrov, ki jih na vrhu krasi kovan grb nove, svobodne Slovenije: polumesec stare Ilirije s tremi celjskimi zvezdami. Ob stiku 4. in 5. kvadra je na eni strani na stebri nameščena 55 cm visoka bronasta glava Ilirije, na drugi strani pa glava Napoleona. Od petega kvadra navzdol do spodnje kocke bomo čitali na vseh štirih straneh v slovenskem in francoskem jeziku

napis, ki ga je sestavil pesnik Oton Zupančič.

S tem resnično monumentalnim spomenikom bodo Ljubljanci vendar zadovoljni in tudi preskromni in prenizek jim ne bo, saj dosega višino dvonadstropne hiše. Za mesto Ljubljano sicer regulacija ceste in spomenik pomenita pri reduciranem proračunu težko žrtve, vendar pa prav zato zasluži od vseh strani največje priznanje, da se v resnici zaveda velikansega pomena Napoleonove Ilirije in prijateljstva mogočne Francoske.

Da bo po pogled na spomenik od vseh strani impozanten in harmoničen, čeprav bo že enako večasten v smeri proti arhitektonsko dovršeni križevniški cerkvi ali Recherjevi palači, proti Zvezdi ali proti Trnovski cesti, je mestna občina na tej strani poskrbela še za primerno, arhitektonsko plemenito razčlenjeno ozadje. Kjer je namreč sedaj pred križevniškim vrtom skromna ograja, zgradi mestna občina v loku okrog vogala monumentalen z nasadi prekinjen 3 m visok zid z arhitravom. Daljši del zidu se bo naslanjal na sedanji zid ob cerkvi in bo na kraju imel čez 1 m globoko polkrožno vdolbino, da bo pred njo prostora za lepo drevo, nato slede na nizkem podstavku pred živo mejo in ornamentalno striženimi drevesci širje 1 m visoki stebriči okrog vogala do druge zidane vdolbine z drevesom. V vsej dolžini bo na pločniku stalo še deset 1 m visokih in 40 cm močnih okroglih odnašacev.

Da bo najnovejšo delo mojstra Plečnika v čast Ljubljane in da bo vse delo do 12. oktobra, ko se prično

svečanosti,

tudi gotovo, je sigurno.

Nj. Vel. kralj Aleksander je prevzel protektorat nad vso proslavo.

Ta dan dopoldne bo namreč v Narodnem domu otvorena spominška razstava, kjer bo zbrano vse, kar se nam je ohranilo važnega in zanimivega iz te velike dobe našega naroda. Popoldne in zvečer bodo v dramskem in opernem gledališču slavnostne predstave.

Dne 13. oktobra ob 11. dopolne bo z velikimi svečanstvi odkrit spomenik Iliriji oživljeni.

K odkritju so povabljeni zastopniki oblasti in vseh kulturnih organizacij ne glede na razliko mišljenj. Udeležili se ga bodo tudi predstavniki Francije iz Beograda in Ljubljane, ter je francoski poslanik Dard že zagotovil svojo udeležbo. Zastopana pa bodo tudi nekatera francoska mesta.

Dne 13. oktobra zvečer bo združil goste in domačije Napoleonov večer v veliki dvorani »Unionac«, 14. oktobra bo pa prirejen izlet gostov na Bled.

Kot nadaljna proslava Napoleonove Ilirije je zamišljena potovanje Glasbene Matice na turnejo po Franciji meseca novembra, kjer bo koncertirala po vseh večjih mestih, da zanesemo med bratski francoski narod slovensko pesem in oživi tudi takaj spomin na Ilirijo, ki je bila tudi za Francijo važen zgodovinski dogodek.

Vsa proslava je zamišljena kot splošno slovenska.

Članom in poverjenikom Vodnikove družbe

Vsi člani zamudniki naj se takoj prijavijo pri svojih poverjenikih, oz. direktno v pisarno Vodnikove družbe v Ljubljani po dopisnici ali pa naj kupijo pri najbližji pošti položnico. Članarina znaša 20 Din, s poštnino za knjige 27 Din. Prosi se za natančen naslov.

Vsi poverjeniki naj skušajo dvigniti število članstva. Oni g. poverjeniki, ki so že vpisali nabiralne pole naj javijo nove člane po dopisnici, nakar jih vodstvena pisarna vpiše sama v pole.

Vsi direktni člani iz leta 1928, ki še niso plačali članarine za l. 1929, naj takoj vpošljejo znesek 27 Din (članarina in poštnina) po položnici, ki so jo prejeli z lanskimi knjigami.

Posebno pa opozorite vse one, ki se nameravajo prijaviti, naj to store sigurno do 15. septembra. Ako se prijavi pozne-

je, ni sigurno, da dobe vse letošnje publikacije Vodnikove družbe. — Pratičke se tiska samo toliko, kolikor je članov. Zato je v interesu vsakega, ki hoče dobiti letošnje knjige Vodnikove družbe, da se vpiše takoj v Vodnikovo družbo.

Vodnikova družba v Ljubljani izda letos za svoje člane za leto članarino 20 Din naslednje knjige:

Pratiko z zanimivim, pestrim čitovim ter z bogatimi ilustracijami.

Savinškova povest: Dirka življenja. Roman sega v naše malo mesto, kjer se razvija sportno življenje in ves omi moderni svet, v katerem hlasi današnja družba po sreči, a jo tako redko doseže. To je dirka za srečo in rekordi, borba srca in idealov, resnična slika življenja, ki nas danes obdaja.

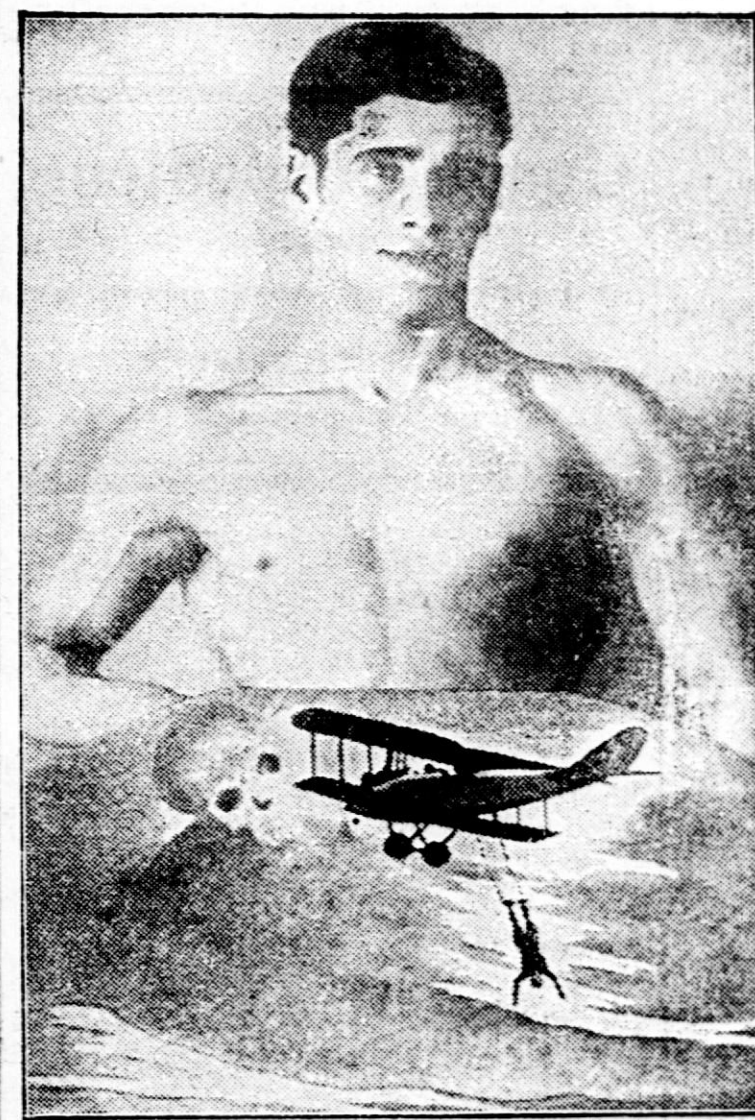
Dr. Lahovo poučno knjigo: V borbi za Jugoslavijo. Dočim je bila prva knjiga te pregled glavnih dogodkov iz naših borb od časa prebujenja, bo podajala druga knjiga naš narodni boj v svetovni vojni, od vojne napovedi do koroškega plebiscita, ko se je potegnila zadnja meja naše nove države. Knjiga bo bogato ilustrirana in bo podajala vse one dogodke, ki so odločilno vplivali na naše osvobodjenje.

Kozakova povest: Blatni grad. Ta knjiga bo gotovo med najzanimivejšimi knjigami letošnjega leta. Povest »Blatni grad« smemo imenovati visoko pesem na našo domačo grudo, na naša polja, travnike, gozdove, na naše kmetije in kmetstvo pre-

Lux
za švilo
in
volno

bivalstvo. Prepletena z močno erotiko, se vrši v litijskem srezu ter obdeluje predvojno, medvojno in povojno čas.

Brata Kellner – v Ljubljani na veleseljmu

O teh dveh bratih Čehih je prodl glas že tudi v Slovenijo. Saj ni čuda, ko izvajata drzne zračne akrobacije, katerim se divijo vsi gledalci. Obiskovalci lanskeoletne kulturne razstave v Brnu so imeli priliko dnevno videti nad razstaviščem aeroplan v ostrem letu, na krilih pa je izvajal stoji eden bratov Kellner. Brata Kellner pa izvajata drzne akrobatske vaje tudi na 42 m visokem jaboru in sta tako sigurna, da ne rabita nobenega pasu in nikake varnostne mreže v slučaju padca. — V zadnjem času sta nastopila pri Masarykovih Leteckih ligi in moravskem aeroklubu, ki ju imenuje kralja zraka. — Oba sta na potu na razstavo v Barcelono. Ustavila sta se v Ljubljani in bosta dnevno zvečer na vinskem oddelku veleselja izvajala svoje drzne akrobacije, najbrže med 8. in 9. uro. Ob nedeljah pa tudi popoldne. — Vsakemu obiskovalcu veleselja je dostop do te atrakcije brezplačen.

Rožna dolina pri Ljubljani

Ljubljanci zelo radi obiskujejo našo idilično predmestno naselbino, ki se odlikuje po redu in snazi. Nedvomno je Rožna dolina najlepše naše predmestje. Lične hiše sredi zelenja in cvetja, široke, deloma že z drevjem zasajene ceste po ameriškem načinu, suhi, snažno nasipani hodniki z betonskimi robovi, dobre gostilne s senčnimi vrtovi. Cesta v Rožno dolino z dvojnimi hodniki in kostanjevim drevedom nudi Ljubljancem najprijetnejši izprehod. Z novimi stavbami ob tej cesti je Rožna dolina že popolnoma strnjena z mestom.

Za vzorno urejeno Rožno dolino ima glavne zasluge odnotno Olepševalno društvo, ki deluje z veliko poštvalnostjo že skoraj 25 let. Skrbeti ima društvo za vse ceste, ki merijo blizu 6 km. Za napravno hodnikov z betonskimi robovi je izdalo društvo nad 50.000 Din (nad 500 m po 30 Din). Društvo pa čakajo še ogromni stroški, ako naj povzdigne naselbino na tako višino, da bo delala čast naši prestolici, kadar si jo priklapi. V svrhu kritja stroškov za vse potrebne projekte priredi Olepševalno društvo prihodnji mesec I. javno tombolo. Ker dela društvo poštvalno in nesebično za vse prebivalce in neposredno tudi za Ljubljano, sme odbor pričakovati, da ne bo nihče odklonil prispevkov za prispevke, ozir. prodajalcev tablic. Tudi dobrosrnim Ljubljancem se toplo priporočamo.

Memento

V tihoj, dušo stiskajoči dvorani... Dvajset, trideset postelj...

Na eni teh leži žrtve... Dih težak, tu pa tam stoji... Mnogi poznajo mladeniča, mnogi tu v Ljubljani, ki so priromali od tam. Kajti dvorana je v Trstu, v bolnišnici Regina Elena. Tisti mladenič je v Trstu in ob zglavju njegove postelje stoji Smrt in v prsih mladega telesa rolni jetika, strašna, neizprosnost, bliskovita.

Kakor da bi dajal slovo polovici svojega življenja, se poslavljaj od tebe, dragi Joško. Ti ne boš bral teh vrstic. Brali jih mnogi, ki jih bodo razumeli. Vse si dal za to, kar smo mnogi sanjali. Tudi Tebi je bila pokazana objavljenka dežela. Toda v njo nisi prišel.

Slediš Tončetu Turku, Tvojemu najboljšemu prijatelju. — Moram molčati, o tem, kar bi rad razkričal. — Tudi jaz sem iz Trsta in — v Trstu. Kdor Te je poznal, bo vedel, zakaj si umrl in to Ti bode v zadoščenje je.

V najlepših letih... Štiriindvajset. Na »bulletinu« stoji jasno: »Giov. Blok ar. abscessus pulm. — »sputo sangvigu«. T. B. C. S. R.

Šolstvo

— Šolska vodstva se opozarjajo, da ima mladina pri skupnem posetu pod vodstvom učiteljskega znižano vstopnino za obisk jesenskega veleselja prireditve »Ljubljana v jeseni«. Predmet velikega zanimanja šolske mladine pa bo brezdomno razstava društva Zoo »Fauna v Sloveniji«, kjer bodo vsi plazilci, ribe in ptiči naših krajev razstavljeni živi. Z obiskom prireditve se nudi učiteljsku najljepša prilika, da obrazloži mladini nazorno to, kar se bo tekom leta teoretično razlagalo v šolah. Zato obisk priporočamo.

— Na drž. trgovski akademiji v Ljubljani se vrši vpisovanje za vse štiri letnike za dotedanje in za nove dilake 2. in 3. septembra od 9.—12. in od 15.—17. Sprejemni izpiti za absolvente meščanskih šol za I. letnik pričnejo 4. septembra ob 8. uri. Vse podrobnosti so razvidne iz razglasa na uradni deski v poslopu srednje tehnične šole II. nadstropje.

— V šoli Glasbene Matice ljubljanske se poučujejo v šolskem letu 1929/30 sledeči predmeti: glasbena teorija, mladinsko petje, solopetje, klavir, violina, violončelo, kontrabas, flauta, oboa, klarinet, fagot, rog, trombeta, pozavna, harmonika, glasbena zgodovina. Ravnateljstvo opozarja, da se vrši vpisovanje od 11. do 14. septembra od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne. Redni pouk prične v ponedeljek, 16. septembra. Ravnateljstvo.

— Državni konservatorij v Ljubljani ima poleg nižje, srednje in visoke šole za solopetje, klavir, violino ter vse orkestralne instrumente še pedagoški oddelki: za operno šolo, Podrobnosti so nabite v vsi poslopja konservatorija in pa po letakih. Vpisovanje se vrši 11. in 12. septembra, sprejemni izpiti pa se vrše 13. in 14. sept. dopoldne ob 10. uri in popoldne ob 5. uri. Redni pouk prične 16. sept. Ravnateljstvo.

— Drž. meščanska šola na Jesenicah. Vpisovanje bo 12. in 13. sept. od 8. do 12. šolska maša pa 16. sept. ob 8. Redni pouk se prične 17. sept.

— Drž. strokovna šola za puškarstvo v Kranju razglasa, da se vrši končno vpisovanje učencev v nedeljo dne 1. sept. t. l. od 9. do 12. dne 2. in 3. sept. t. l. pa oba dneva od 8.—12. in popoldne od 14.—17. ure v ravnateljski pisarni zavoda, ki se nahaja v hiši g. Rohrmanna, nasproti poštnega urada. Redni pouk se prične dne 9. septembra t. l. ob 8. uri Vsa nadaljna podrobna pojasnila dobijo interesi ob gori navedenih dnevih pri ravnateljskem zavodu.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Dnevne vesti.

— **Kongres slovenskih filozofov.** V spomin na 100letnico smrti slavnega slavista Josefa Dobrovskega se bo vrtil od 6. do 13. oktobra v Pragi kongres slovenskih filozofov, katerega bo predsedoval vs. učiljski profesor dr. Mariko.

— **Himen.** Gospodična Darinka Košutova, učiteljica pri Sv. Križu pri Trstu, in dr. Angel Kraji, zdravnik v splošni bolnici v Ljubljani, se poročita jutri 1. septembra na Brezjah. Novoporočencema želimo obilo sreče!

— **Natečaj za kirurga in lekarnarja.** Ministrstvo politike in narodnega zdravja razpisuje natečaj za šefa kirurškega oddelka in lekarnarja bolnice v Užici. Prošnje je treba poslati ministrstvu do 25. septembra.

— **Vojvodinski zadružniki v Sloveniji.** Iz Novega Sada je odpotovalo v Ljubljano okoli 30 zadružnikov, članov zveze srbskih zemljoradniških združenj, na zadružni kongres, ki se bo vršil jutri v Ljubljani. Vojvodinski zadružniki poročajo, da si ogledajo Slovenijo in se seznanijo z delovanjem naših kmetijskih združenj.

Privatni detektivski zavod

Rimska cesta 9

— **K članku o novih modernih vozovih za smeti.** V četrtke smo prišli člank o novih modernih vozovih za ljubljanske smeti, ki jih izdeluje tvrdka Kunstler in Rehek. Omeniti je treba, da je izdelal načrte za voz strojni tehnik in konstruktor Albin Kunstler, ki je tudi nadzoroval izdelavo prvega voza. Voz ima napis »Original Kunstler sistem«. Tehnik Kunstler ima tudi lastno kolarsko delavnico za vozove, avtomobilerje, zložljive lestve itd. Delavnica je priključena kovaški delavnici Josefa Kunstlerja na Lepi poti tako, da tvori dve zaenkrat še skromno domače podjetje za izdelovanje vozov itd., ki se bo pa sčasoma gotovo razširilo.

— **Gospodarski stroji in orodje** je razstavljeno v posebni skupini na letošnji je-senski razstavi. Zastopani so izdelki naše države, Avstrije, Čehoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobili, motorji in električnim tokom.

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta pretežno jasno in toplo vreme. Tudi včeraj je bilo po večini krajev naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 33, v Zagrebu, Beogradu in Skoplju 29, v Sarajevu 28, v Ljubljani 27,5, v Mariboru 24,5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,7 mm, temperatura je znašala 14,5 stopinj.

— **Gogolev »Revizor«** v slavovski vasi. V Virovitici in Hrvatskem so te dni pri-jeli podjetnega pustolovca, ki v marsičem spominja na Gogoljevega »Revizorja«. Gre za strojarja Ivana Hočiča, ki je kot in-spektor ministrstva notranjih del za pregled strelovodov potoval po Slavoniji, vodil oblasti, policijo in seljake za nos ter služil lepe denarce Hočič je imel listine, s katerimi se je res izkazal kot in-spektor ministrstva notranjih del. Potoval je po selih, se povsod javil orožnikom ali policiji in zahteval spremstvo občinskega stražnika ali orožnika. V njihovem spremstvu je obiskoval obrtnike, župne urade, mlinarje itd. in povsod zahteval, da mu puste pregledati strelovode. Ker strelovodi običajno niso bili »v redu« jih je temeljito pregledal ali »opravič« in zaračunal za vsak pregled 250 Din. »Posloval« je na ta način od 5. do 27. avgusta in morda bi še nadaljeval svoje pustolovščine, da mu niso pošteno stopili na prste. V Virovitici so ga namreč prijeli in ugotovili, da je ogoljufal nebroj seljakov in da je v tem času zaslužil ogromne vsote. To je razvidno tudi iz dejstva, da je hotel kupiti potniški avtobus, ki vozi med Osijekom in okolico. Pogajal se je že z lastnikom, sedaj pa so mu oblasti prekrizale računo. Po-ličija je dogajala, da je pustil v Osijeku pri nekem tipografu izgotoviti dva žiga z napi-som »Ministrstvo notranjih del«, si sam iz-ustavil potrebne listine in jih opremil z žigi. Na ta način je lahko sleparil lakoverne seljake, vsakega pa je tudno, da so mu šli celo občinski uradi, policija in orožniki na tim. Policija je ugotovila, da je v treh ted-nih obizvil vsa sela med Belim Brdem in Pakracom in povsod pregledoval strelovode. Ker je teh sel izredno veliko, bo seveda preiskava trajala delj časa. In-spektor mi-nistrstva notranjih del je moral začeti z za-pis.

di njen mož Rasim, ki je pripovedoval, da je doma žena po cele ure nepremično ležala, topo zrla v strop in ni spregovorila besedice. Obiskal je že več hod, da bi jo ozdravil. Eden mu je dal recept, češ, naj ga pomoči v blagoslovljeno vodo, pa bo njegova žena čez osem dni ozdravela. Čez osem dni je pa žena še bolj blaznela. Na podlagi obtožbe je zahteval državni prav-nik smrtno kazen za obtoženko, češ, da je izvršila dejanje popolnoma premišljeno in iz osvete. Sodišče pa ni bilo istega mnenja in je obtoženko samo radi uboja obsodilo na osem mesecev ječe.

— **Uboji.** Pred banjaluskim sodiščem se je zagovarjal te dni derviš Nastupović iz Bosanske Gradiske, ki je letos v maju med prepriom, nastalim radi borih 4 dinarjev, ubil prijatelja Alijo Zuniča. S sekiro ga je udaril večkrat po glavi, tako da je bil si-ro-mak takoj mrtev. Sodišče ga je obsodilo na štiri leta težke ječe. — Radi uboja je sedel na obtožni klopi v Banjaluki tudi 16letni Mile Davidović, ki je s sekiro ubil svojo mačeho. Mačeha je baje res popolnoma ma-čehovsko ravnala z njim. Ni mu dajala je-sti, ni ga pustila doma spati in opravljati je-moral najtežja dela. Dne 30. junija jo je srečal v gozdu pri nabiranju dračja. Zgra-bila ga je jeza in udaril jo je s sekiro po glavi. Obsojen je bil na dve leti težke ječe.

— **Samomor stareca.** V Varaždinu se je te dni obesil 74letni veletrgovec Gustav Leitner. Vzrok je bila neozdravljiva očesna bolezen. Pokojni je bil v Varaždinu splošno znan in priljubljen.

Gospe, gospodične,

jutri
si oglejte Vaš novi plašč pri
A. Pavlin

Ljubljana, Kongresni trg št. 5

— **Gramofonisti!** Izredno posrečena Slagerja »Poljubljam roko madam« in »Ra-mona« v slovenskem jeziku sta bila v 2 dneh popolnoma razprodana. Nova pošiljka je na poti. Čitajte tudi današnji oglas »Gra-mofon« A. Rasberger!

— **Spalni foteli, kanapeji in patent ot-mane** v najnovjših oblikah in najfiniši iz-delavi dobite samo pri Rudolf Sever, Ljubljana, Mariljin trg 2. Glej današnji oglas!

— **Posejila v Šmarjetških Toplicah** od 1. do 30. sept. Penzija 40 Din dnevno (tri-krat na dan dobra hrana, stan in kopalje). Uprava Šmarj. Toplic.

— **Sejmske legitimacije za znižano vožnjo** v Ljubljano, Zagreb, Osijek, Prago, Dunaj in Graz se dobe pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

— **Za jesen in zimo** tudi modno blago za obleke, suknje, plašče itd. tvrdka Novak Kongresni trg 15 največjo izbero in po priznani najnižjih cenah.

Dr. Ivan Pintar

strokovni zdravnik za ženske bolezni
in porodništvo

ne ordinira od 1. — 7. septembra.

— **Pisarna Podpornega društva slepih** v Ljubljani se je preselila v Ključavničarsko ulico št. 3. II. nadstropje. Vhod mestni trg 22 ali Cankarjevo nabrežje 13. Podpirajte zlasti sedaj najbednejše slepe.

Iz Ljubliane

— **Lj. Mestni magistrat opozarja vse in-valide, invalidske vdove in sirote na invalid-ski zakon** z dne 4. julija 1929, ki je izšel v »Uradnem listu« kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, letnik XI. št. 81. — Zlasti se opozarja na §§ 102, 103 in 104 invalidskega zakona, ki so nabiti v prepisu na občinski desk« na mestnem magistratu.

— **Lj. Kuhanje na plinu.** Dosedanja »pre-davanja o uporabi plina v gospodinjstvu« so pokazala, da je velik interes za uporabo pli-na med našimi gospodinjstvi. Zato se po-novi predavanje gđ. Arnebeck iz Nemčije še v torek dne 3. septembra točno ob 8. uri zvečer v jedilnici Mladike, in sicer najbrže začnijo letos. Vstop je prost in popolnoma neobvezen. Plinarna daje vse aparate za-mesečna odplačila in je s tem dana možnost vsem, da si nabavijo plinske aparate po sprejemljivih pogojih.

— **Lj. Samaritanski tečaj Rdečega križa.** Vsi udeležniki samaritanskega tečaja Rde-čega križa v Okrožnem uradu za zavarov-anje delavcev, naj se sigurno udeležijo se-stanka v torek dne 3. tm. ob pol 8. uri zvečer radi dogovora glede ekskurziji in zaključka tečaja.

— **Lj. Policijska ura na letošnji pokraj-ski razstavi.** Veliki župan ljubljanske obla-sti je dovolil podaljšanje policijske ure do 1. zjutraj za vse restavracije, gostilne, ka-varne in okrepčevalnice v ograjenem pro-storu sejmišča za čas letošnje pokrajinske razstave. Opozorjamo naše občinstvo, da se bo nudila na veseličnem prostoru razstave vsakemu najlepša zabava. Mali prater bo bogato zasaden z najrazličnejšimi atrakci-jami.

ZOBOZDRAVNIK

dr. Stanko Tavčar

specijalist za zobozdravništvo in ustne bolezni

ordinira od 8.—10. in od 3.—7. ure LJUBLJANA, SPODNJA ŠIŠKA, Frankopanska ulica 23 (nasproti »Slogradu«)

I m e
ki ga si želite, je
za Vas še nov!
Manufaktura
Rehek
Reprezentant
Josip Plankar, Ljubljana
Štefančeva ul. 4
Toda zapomnite ga
ker Vas more obva-
rovati izgube pri
nakupu!

— **Lj. Československá Obec v Ljubliani.** — Školni odbor české inovaci školy v Ljubliani dovoljuje si zvati k učasti za zápi-do vyučování, jenž konán bude dne 3. září od 3. do 5. hodiny spolední v místnosti školy (Mladika). — Speáva školy bude přilži ke vhodnému rozdělení vyučova-cích hodin podle časových ožností žactva tak, aby návšteva školy byla pokud možno ožnena všem. Konsulát Republiky Česko-slovenské upozorňuje příslušníky české na-rodnosti na jejich národní pov-innost a učast na zápise české doplnovací školy vřele doporučuje.

Primarij dr. Ješe

NE ORDINIRA DO 18. SEPTEMBRA

— **Lj. Dr. Mls Franta,** Poljanska cesta št. 15, ima telefon 3284
— **Danes velika vrtna veselica** v Mo-sta in gostilni pri Silovcu prej Mohnič. Začetek ob 6 zvečer. Vstop. prost.
— **Lj. Občni zbor moške in ženske Ciril Metodove podružnice** v Šiški se vrši 2. septembra (v ponedeljek) ob 8. uri zvečer v gostilni Reininghaus, Frankopanska ulica. Vljudno vabljani vsi, posebno pa še za-vedne dame.

Specijalist za otroške bolezni
dr. V. Stacul
zopet ordinira
od 11. do 12. in od 3. do 5.

Namen zooloških vrtov

Človek je v življenju v neprestani zve-zi z ostalimi živimi bitji. Večkrat je celo odvisen od njih. Ali kako malo ljudi je dandanes, ki bi se zanimali za stvarstvo, posebno pa za živalstvo. Mnogo imamo ljudi, ki živali smatrajo samo za nadležna in škodljiva bitja in jih zaradi tega sovra-žijo ter preganjajo, kjer jih le morejo. Dru-gi zopet pripisujejo živalim in sicer od največjega sesalca do majhne mravlje ču-dne, nenaravne sile ter se jih ogibajo kjer-koli se jih morejo. Današnja mladina n. pr. ne loči in ne pozna najpriprostejših prebi-valcev prirode. Kaj rado se dogodi, da za-smehujejo tiste, ki posvetijo svoj, večkrat težko priborjeni prosti čas opazovanju in študiju prirodnih bitij.

V tej dobi so uvideli v vsem kultur-nem svetu, da je treba človeka vendar le na en ali drug način bližati z lepote prirode in s čudesi stvarstva in da je po-trebno, da človek spozna vsaj bitja, ki se nahajajo večkrat v njegovi neposredni bližini.

KOLINSKA CIKORIJA je zato tako dobra, ker se izdeluje iz najboljših surovin na že davno preizkušen način.

Razmišljevali so, kako to doseči. Naj-lepše seveda bi bilo opazovanje v prosti prirodi. Kdor pa je to poskušal zunaj, je gotovo uvidel, da je to zelo težavno. Lahko hodiš še tako previdno, pa boš kljub temu le redko tako srečen, da prej opaziš divjo žival kakor ona tebe. Ko pa te je opazila, je že prekasno. Takoj odskoči ali pa se ti prikrije in ves tvoj trud je zaman. Odločili so se pomnožiti in zboljšati ob-toleče živalske vrtove, kjer jih pa še ni bilo, postaviti nove. To je bil tudi povod, da so se odločili v Ljubljani prijatelji pri-rode in pričeli v težkih razmerah snovati tak vrt.

Da jim je to uspevalo, smo imeli priuko videti že na lanskem jesenskem ljubljanskem velesejmu, ko je društvo Zoo priredilo le-po razstavo. Slabši časi so bili pozimi za-rali prezimovanje živali. Letos upamo, da bo tudi prezimovanje naših živali udnobnejše. Ljubljanski občinski svet je namreč že odločil poseben prostor, kjer bodo v krat-kem pričeli graditi potrebna poslopja za shranjevanje in prezimovanje naših golen-cev. Prihodnje leto bo Ljubljana še imela lep zoološki vrt, kjer bomo imeli priliko videti večino naših živali. Ker je vzdrže-vanje obsežnih živalskih vrtov vezano z visokimi stroški, ki bi se mogli v naših ne-posebno ugodnih gospodarskih razmerah le-težko kriti zato se bomo v Ljubljani zado-lijli z živalmi in sicer vsakovrstnimi, od sesalcev, ptic, rib do anfibij, ki žive pri nas ali prihajajo med selitvami skozi naše kraje.

Pred ureditvijo omenjenega vrta pa bo društvo »Zoo« priredilo veliko razstavo na letošnjem jesenskem velesejmu od 31. av-gusta do 9. septembra. Društvo hoče po-novno pokazati svoj resen namen in do-sežen uspeh ter se pripraviti v gnotno in-moralno podporo, da čim prej in v popol-nejši obliki izpolni zadano si nalogo.

Zdravnik dr. Jemec

so se preselil s Tržaške ceste 8 — vis-a-vis na Napoleonov trg št. 1 (križišče Tržaške, Bleiweisove in Rimske ceste). Telef. 3494.

Pohlep po zemlji jih je pognal v zločin

Senzacionalna afera na Madžarskem. — Kmetice so zastrup-ljale svoje može, da bi podedovale posestva.

Tiszakürt in Nagyrev... Dve mali, od Boga in sveta zapušeni vasi, brez civilizacije in kulture, ležeči v samotni scološkega okraja. Težko sta dostopni, kajti ceste in pota so slaba. V obe gnezdi je zadnje čase prdrila civiliza-cija. Civilizacija je orožnik s perjanico, s puško na ramah in nasajenim bajonetom. Madžarski orožniki so, ki že več tednov preiskujejo senzacionalno zločinsko afero, ki zavzema vedno večji obseg. Vedno več orožnikov se po-javlja v selih, kajti število odkritih zločinov narašča od dne do dne. 34 kmetice iz obch vasi je obtoženih za vratnih zločinov zastrupljanja in sode-lovanja pri umorih. Prepeljali so jih v zapore državnega pravdnistva v Szol-noku, kjer jih zasljušuje. Večina pri-zadetih je zločin priznala, druge, ki še taje, bodo morale pod težo dokazov z resnico na dan.

V borbi za zemljo

Ozadje strašnih zločinov je brez-mejni pohlep seljakov po zemlji. Ma-džarski kmet ima samo eno strast: On hoče imeti svet, veliko sveta, ki ga ob-deluje sam, ki pripada samo njemu. Borba za zemljo je pa na Madžarskem, kjer imajo veleposestniki še vedno glavno besedo in kjer so ogromne po-krajine last privilegiranih slojev, raznih magnatov in grofov, kakor Metternichov, Windischgrätzov, Esterhazyjev in drugih, zelo težka. Cela »kmetija« ob-sega 32 oralov, »pol kmetije« 16 ora-lov. Kdor je gospodar najmanj pol kmetije, je spoštovan, ugleden in upo-števan. Zato ni čuda, da se seljaki bore za svet. Borba je kruta in neusmiljena. Brat ne pozna brata, žena ne moža, sin ne očeta. Za svet in polje se pravdajo, za svet se pobijajo, za svet more.

Nenadna smrt

Tako je bilo tudi v Tiszakürtu in Nagyrevu. Že pred leti so oblasti pre-jele anonimne ovadbe, v katerih so pi-sci opozarjali na nagle in nenavadne slučaje smrti. Po obeh selih in tudi v okolici so šušljali, da je več popolnoma zdravih moških nenadoma obolelo in umrlo, ne da bi zapustili oporoko. Ve-činoma so bili moše, ki so se pripravili s svojimi ženami, kot lastnicami polja in kmetij. Če ni oporoke, je po o-grskem zakonu žena zakoniti dedič. Na ta način je mnogo žensk čez noč ob-o-gatelo, postale so veleposestnice.

Ogromen napredek naše prestolnice

V zadnjih desetih letih se je število hiš v Beogradu podvojilo, v 100 letih pa je postalo 26 krat večje.

Ko so v Beogradu spomladi poštelili prebi-valce, so začeli šteti tudi hiše in našli, da se je Beograd po pretratu razvil z gigant-skim razmahom. V pilihih 10 letih se je šte-vilo hiš podvojilo, v 100 letih je pa mesto postalo 26krat večje, kakor je bilo. Statistični urad poroča, da je v Beogradu sedaj 20.047 hiš. Prirastek proti letu 1921. je v resnici velik in presega še celo prirastek pre-bivalstva. L. 1921, ko so popisovali zadnji-krat prebivalstvo, je bilo v Beogradu šele 7465 hiš. V tem popisu sicer še ni bilo pred-mestij, temveč samo pravi Beograd, vendar pa takrat predmestja še niso imela čez 1000 hiš.

Zanimivo je, kako je Beograd rasel v teku zadnjega stoletja. Brez turških hiš je bilo v Beogradu l. 1884 samo 769 hiš, 12 let pozneje se je pa ta številka zvišala na 1714, računajoč tudi turške hiše. L. 1854 je šte-vilo hiš prekorajlo že 2000, 1869 jih je bilo samo 95 več, pač pa je Beograd narasel do l. 1867 na 3478 hiš. L. 1864. je število padlo na 3372 hiš, ker so porušili mnogo turških kolib. Se l. 1890 je imel Beograd samo 6083 hiš, l. 1895, ko so jela rasti večja poslopja le 5317, l. 1900 pa 5692 hiš. Zelo je število poskočilo do l. 1905, ko so našli skoraj 8000 hiš, l. 1910 pa zopet le 7000 hiš. Te velike razlike v mestu, ki se je tudi v tej dobi zelo razvijalo, nam na eni strani dokazujejo, da so Beograd v tem času regu-lirali in podrli ogromno število majhnih hiš, kjer so potem zrasla velika evropska poslopja. L. 1906 prihaja to delo do vrhun-ca, zato ima mesto v vsem le 5700 hiš, torej skoro 2000 manj kakor l. 1905. Polgo te kon-statacije pa moramo omeniti, da gotovo tudi šteje hiš ni bilo prav natančno.

Ce torej računamo, da v 20.000 hišah sta-nuje v Beogradu 226.000 prebivalcev, je pod vsako streho nekaj nad 11 stanovanec. Ce-prav ta številka ni visoka, vendar ne zado-voljuje, ker moramo računati, da je mnogo hiš zlasti na periferiji še lesenih, zgrajenih iz blata in napol podrtih ter da v njih sta-nuje po več revnih družin, ki nimajo nika-kih higijskih zahtev.

Inženjerji so ugotovili, da je v Beogradu le 12542 hiš iz trdega materiala, ostale so pa vse iz slabega materiala, med njimi celo 887 popolaoma lesenih koč.

Skupno število gospodinjstev v Beogra-du je 54.569. To pomeni, da povprečno žive v Beogradu v enem gospodinjstvu po štiri osebe. Gospodinjstev s samo eno osebo, to-rez samostojnih samcev, je bilo 5640, z dve-ma osebama 11.885, s tremi člani 11.104, s štirim člani 9805, s petimi člani 6894, s šestimi člani 4246, s sedmimi člani 2461, z o-mimi člani 1237, z devetimi člani 599, z de-

Steklenica s strupom v krstah

Orožniki se spočeta za te govorice niso zmenili, kajti mrtvaške listine so bile vedno v redu in mrliški ogled ali zdravnik je kot vzrok smrti ponavadi navedel kake organične bolezni. Mislili so tudi, da gre za anonimne ovadbe kot posledice zavisti in zlobe sosedov ali pa zavrnjenih snubačev. Toda neke-ga dne je prispela ovadba, da je babi-ca Marija Fazekas zakrivila smrt vseh nenadno umrlih mož. Anonimni dopis-nik je podrobno navedel, da je babica prodajala ženskam, ki so prihajale k nji arzenik.

Orožniki še vedno niso verjeli. To-da odkopana trupla so bila zadosten dokaz. V nekaterih je bilo toliko stru-pa, da bi se zastrupilo z njim 100 ljudi. V krstah so našli ob vznožju celo ste-kleničico s strupom, ki so jih položile vzorne ženske mozem v grob. Orožniki so aretirali več osumljenk, ki so takoj priznale zločin. Ko so hoteli orožniki aretirati tudi babico Fazekasovo, ki je bila inicijatorka zločinov, so prišli pre-pozno. Fazekasova si je sodila sama. Našli so jo obešeno na vratih.

Do sedaj so orožniki aretirali 24 žensk, ki so sodelovale pri zavratnih umorih. Večinoma so to zgarane, šibke ženske, siromašno oblečene in duševno omejene. Na dolgi verigi po dve in dve skupaj so jih odvedli v zapor. Polje, za katero so se pulile in pahal, so ta-kaj prevzeli drugi.

Po en ali dva orala so zapustile že-nice. »Najbogatejša« je zapustila šest oralov in malo hišico. Bila je to vdova Paula Lipka, ki ima na vesti sedem človeških življenj. Zavoljo polja je za-trupila svojega očeta, svojega moža, dva sina in enega strica. Vse imetje je bilo poslej njena last. Sedem drugih morilk je cinčno priznalo, da so svoje može zastrupile z arzenikom, katerega so jim primešale med jed.

Brez vsakih globljih čustev, brez usmiljenja žive madžarski seljaki topo in zabito tja v en dan. Ljubene ne po-znajo, harmonije v zakonu ni. Oče so-vraži sina, mati oba, brat brata, sestra vse skupaj. In vse zavoljo polja. Ma-džarski kmet je lačen zemlje njegova strast in pohlep po zemlji je brezmejn na in kadar se v njem oglasijo zlobni instinkti, ga ni strah moriti, ne ubijati, ne zastrupljati. Vse ženske, ki sede zdaj v zaporih, bodo morale radi brez-mejnega pohlepa po zemlji na vešala. S tem bo sicer pravici zadoščeno, toda pohlep po zemlji, ki je seljaku v krvi, ki mu je prirojen, bo ostal.

Sport

— **Sekcija ZNS (stuzbeno).** Delegirajo se k tekman dne 1. sept. na izgrušč Primorja ob 15.30 Slovan : Hermes z. Betetto, ob 17.15 Ilirija : Svoboda z. Šetina, na izgrušču Ilirije ob 17. uri Ilirija rez : Gra-fika g. Mahkovec, v Celju Atletiki : ? g. Deržaj.

— **Službene objave LHP-a.** Dovoljuje se prijateljska tekma SK Sava : TKD Ate-na dne 1. sept. v Sevnici. Sledeče igralke se pozivajo, da se zglase v svrhu treninga v ponedeljek 2. sept. točno ob 18. na izgrušču Ilirije: Privšek, Černe, Brodar, Kaiser, (vse TKD Atena) ter kompletna prva družina SK Ilirije. Članice TKD Atene morajo prinesiti s seboj kompletno opremo. Ude-ležba na treningu je strogo obvezna. Proti vsem, ki bi brez tehtnega razloga izostale, se bo postopalo kar najstrožje. — Tehnični referent.

— **SK Ilirija (Hazenka sekcija).** Prvi trening igralk, ki so bile na turneji, se vrši v ponedeljek 2. sept. ob 18. K treningu je primesti vso opremo, katero so imele po-edine igralke na turneji. Udeležba na tre-ningu je strogo obvezna tudi za vse ostale igralke. Danes ob 17.30 trening vseh igralk, ki niso bile na turneji. Treninga se mora udeležiti tudi Petričeva. — Načelnik sek-cije.

V gostilni. V gostilni je gost naprosil nekega drugega, naj mu poda košaro s kruhom. — Recite to natakarju, mu je od-vrnil.

— Oprostite, je dejal prvi, zmotil sem se.

— Ali ste me morda imeli za nata-karja?

— Ne, za gentilemana.

Skromna mati. Žena je poklicala po telefonu svoje-ga moža v pisarni in mu pričela govo-riti z razburjenim glasom.

— Pazi na naše otroke, skrbi zanje, kakor veš in znaš...

— Kaj pa nameravaš? je vprašal presenečeni soprog.

— Grem k frizerju.

Advokat dr. Ivo Šestan

je otvoril
svojo advokatsko pisarno
v Mariboru, Aleksandrova c. 35

— **Zena ubijalka.** Pred sarajevskim so-diščem se je te dni zagovarjala 30letna se-ljakinja Hajrija Jaupar, obtožena uboja svo-je sosedice Andje Raguz. Zločin je bil izvršen lani v avgustu. Hajrija in Andja sta se pre-pirali, beseda je dala besedo in končno je Hajrija vsa divja pograbila sekiro in u-da-rila prepirljivo sosedo štrikrat po glavi. Andja je obležala mrtva, Hajrija je pa mo-rala v zapor. Med preiskavo in pri zaslišev-anju se je zagovarjala, da je ravnala v el-obranu, češ, da jo je Andja prva napadla in ji grozila, da jo ubije. Sodišče je zaslišalo več prič, ki so izpovedale, da je obtoženka nekoliko slaboumna. Slično je izpovedal tu-

Moda

Elegantna dama na potovanju

Najlepše se znajo oblačiti Francozinje

Zanimiv članek pariškega aranžerja modelov o eleganci žen v nekaterih kulturnih državah

Znani pariški aranžer modelov, kapitan Molyneux je napisal zanimiv članek o eleganci žen v nekaterih kulturnih državah. Tuje, ki pride prvič v Pariz, piše Molyneux, opazi takoj, da se znajo Parižanke lepo in okusno oblačiti. Tudi najsiromajšnja Parižanka ne zanemari svoje zunanosti. Francozinje se oblačijo med vsemi ženskami najelegantnejše. Nihče ne more tajiti, da so Francozinje najlepše oblečene ženske sveta. Res je, da leži smisel za eleganco že v krvi, toda to še ne zadostuje, kajti moda se ne prestopa iz preminja in če bi se oblačila ženska naše dobe tako, kakor so se oblačile naše prababice, bi še daleč ne bila elegantna. Francozinje so podedovale po svojih materah misel za eleganco, katerega neprestano izpopolnjujejo tako, da so znane po vsem svetu kot najelegantnejše.

Obleka igra veliko vlogo v življenju Francozinje, ki hoče biti mikavna in ljubljena. Ljubezen je v Franciji razvita tako, kakor v nobeni drugi državi. Če hoče ženska opozoriti nase, mora biti lepo oblečena, kajti s tem je njen cilj do polovice že dosežen. Neizkušena dekleta, ki še ne poznajo ljubezni, se oblačijo navadno manj elegantno in okusno, nego žene, ki so že globoko pogledale v čašo ljubezni. Tipična Američanka hoče tudi ugajati moškemu in zato se oblači še z večjo častihlepnostjo nego Francozinja. Toda Američani so mlad narod in Američanka se ne zna dobro oblačiti, dokler ne pride v Pariz. Čim pa pride v Pariz, se prepriča, da kričeče barve in okraske še ne pomenijo, da je dama elegantno oblečena. V Parizu se Američanke kmalu seznanijo z eleganco, ko

se pa vrnejo v Ameriko, je konec njihovega okusa. Ko sem si ogledal vsekar so ustvarili ameriški diktatorji mode, sem prišel do zaključka, da je vse prizadevanje ameriških modnih salonov in Američank po našem posebnem in senzacionalnem znanju. V Ameriki ne znajo narediti elegantne obleke. Zato mislim, da Amerika v modi nikoli ne bo igrala vodilne vloge. Prvenstvo v modi obdrži Francija.

V Angliji je stvar čisto drugačna. Angležinja se ne zaveda v zadostni meri važnosti lepe obleke in večinoma ne razume tendence nove mode. To je čudno, kajti znamo je, da so Angleži najlepše oblečeni moški na svetu. Angležinja pa ni koketka, a to je neobhodno potrebno za žensko, ki hoče biti elegantno oblečena. Tudi nemške in skandinavke žene se ne znajo elegantno oblačiti. Pečajo se večinoma s sportom ali z intelektualnim delom tako, da za modo nimajo časa. Poleg tega so hladnega temperamenta in zunanost ne igra pri njih posebno važne vloge. S tem pa nočem reči, da se nemške in skandinavke žene ne znajo lepo oblačiti. Hotel sem samo naglasiti, da ima življenjska izkušnja velik vpliv na eleganco v oblačenju in da je smisel za eleganco bolj razvit pri latinskih rasah, nego pri Germanih. Kar se tiče žensk srednje Evrope, je treba priznati, da imajo dober okus in da jim pa manjka smisel za originalnost.

Tu bi utegnil kdo trditi, da je vse odvisno od spretnosti pariških modnih salonov. Njihovi lastniki so dovolj dolgo usmerjali svetovno modo, da imajo dobro razvit okus in da takoj vidijo, kaj dami pristojna. Časi so se pa izpremenili in zdaj pariški modni saloni

„Na sveži zrak

mora Majdica“, pravi gospa Mica. Ponosna je, da vsi občudujejo njeno lepo in dobro negovano Majdico, v snežnobelem in duhtečem perilu. Ravno zato rabi ona za pranje samo

Schicht ov
RADION

nimajo več takega vpliva na novo modo, kakoršnega so imeli pred 10 leti. Osem ali deset vodilnih modnih salonov nima monopola na okus in spretnost. Ženske se skušajo tudi v modi osamosvojiti in vedno težje jim je diktirati to ali ono modno novotarijo.

Predno napravim nov model, moram dobro premisliti, kakšna barva, blago in kraj pristojna tej ali oni odjemalki. Nisem nasprotnik sporta, pač pa sem iz vidika elegancie proti pretiravanju v telesni kulturi. Moderni moški so podobni svojim prednikom v tem, da se ne navdušujejo za mišičaste ženske. Prednost dajejo ženski, ki se zanima za sport, toda ne tako, da bi zanemarjala svojo zunanost. Mnogo težje je obleči mišičasto žensko, kakor tako, ki se peča s sportom samo za zabavo. Vsak narod ima gotove posebnosti, ki diktirajo modo njegovim ženskam. V mnogih državah je eleganca še vedno privilegij višjih slojev, kajti ljudje so prepričani, da pomeni elegantna obleka razmetavanje denarja. V Franciji pa to ne drži. Francozinja ve, kako se je treba oblačiti, ve pa tudi, kako je treba štediti. Z instinktom, ki ga je podedovala po svojih prednikih, se zna tudi najsiromajšnja Parižanka okusno obleči. Ena mojih uslužbenk si je naročila nedavno tako razkošno obleko, da sem jo takoj prevzel od nje kot model. Bila je tako popolna, da se ni dalo na nji nič izpremeniti. Zdej je ta preprosta uslužbenka moja aranžerka in morda ni daleč čas, ko postane lastnica velikega modnega salona.

Jesen se že oglaš

Solnce še vedno pripelja in človek nerad misli, da se bliža jesen, toda modni saloni morajo že zdaj računati z novo sezono. Elegantne dame že razmišljajo, kaj jim prinese jesenska sezona lepega in novega. Prinese jim mnogo in nič, kakor je pač vedno. Na prvi pogled nič, za večje oko pa mnogo novih detajlov. Jeseni bo v modi takozvani kraj princesse. Doslej se je pojavljala le redko na elegantnih popoldanskih ali večernih oblekah, jeseni ga bomo pa videli tudi na promenalnih, popoldanskih in večernih oblekah in celo na dopoldanskih plaščih, ki so tako dolgo branili svojo klasično ravno linijo. Praktični plašč je prva misel dame po povratku s počitnic. Zato vlada sedaj za dopoldanske plašče največje zanimanje. Jesenska sezona pripravila dopoldanske plašče iz tweeda, začelkom jeseni celo samo brez podloge.

Plašč lahko tvori tudi ansambl s krilom iz tweeda, kar pa ni praktično. H krilu se nosi bluzi iz belega krepdešina. Popoldanski plašči za poznejšo jesensko sezono bodo večinoma zadaj podaljšani in bogato okrašeni s krz-

nom, posebno z lisico. Moderna bo tudi kombinacija dveh kožuhov na enem plašču. Isto velja za kožuhovinate plašče, ki bodo imeli različne ovratnike in manšete. Za večerne prireditve v jesenski sezoni pripravila moda zelo razkošne obleke, na katerih bo mnogo zlatih in srebrnih okrasov. Krilo sega zadaj do tal, elegantnejše obleke imajo celo vlečke. Kraj je nepravilen, zadaj prehaja čisto v malo pelerino.

Tudi glede barv se je moda v glavnem že odločila. Tudi jeseni bo v modi beže barva, vendar pa ne tako, kakor je bila poleti. Poleg beže bo moderna rjava, žolta in zelena barva. Kakor vsako jesen, tako bo potrebna elegantni dami tudi letos črna obleka, brez katere si jesenske sezone ne moremo misliti. Druga praktična obleka za jesensko sezono je temnomodra. V splošnem kaže jesenska moda tendenco k ženski liniji in ženski mikavnosti.

O modi

Francis de Miomandre je napisal zanimivo knjigo o modi, iz katere posnemamo:

V modi človeka najbolj veseli to, da nima časa, da bi obžaloval svoj sklep. Obleka še ni ponošena in že misli dama na drugo, modernjšo. Čim jo dobi, je stara pozabljena. Zelo zanimivo je zasledovati modne novotarije. Ne zadostuje vedeti, kaj se nosi, treba je tudi vedeti, kaj nam pristojna, kako se prilagodimo ulici ali salonu itd. Kdor hoče biti lepo oblečen, se mora neprestano zanimati za modo. Krojač moje prijateljke trdi, da bi moral sedeti vsak eleganten moški dnevno najmanj pol ure pri svojem krojaču, da bi se posvetoval o modi, sicer izgubi kontakt z njo.

Kako naj si razlagamo, da se obračajo z redkimi izjemami na moške iste ženske, ki tako zaničujejo moške nazore glede mode? Ženske res mislijo, da se oblačijo sebi na ljubo. V resnici se pa oblačijo lepo zato, da bi se medsebojno občudovale. Največje zadoščanje in radost, ki jo občuti ženska, ko obleče nov plašč ali obleko, je v tem, da je prekosila svojo rivalinjo, ki se ji pa kmalu revanšira in potroši za novo obleko vse svoje prihranke, samo da ima prijetno zavest, da je v tekmi zmaga.

— Pri slabih prebavi, pomanjkanju krvi, shujšanju, bledici, obolenih žlezah, kožnih izpuščajih, tvorih — urejuje naravna „Franz-Josef“ grenčica izborno tako važno delovanje prebavil. Odlični zdravniki so se prepričali, da „Franz-Josef“-ovo vodo celo najnežnejši otroci lahko preneso. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 1-L

Stavbno gibanje

V Strossmayerjevi ulici si zida stavbnik Torgano dvonadstropno hišo. Držala se bo njegove hiše (štev. 12) na Poljanski cesti. Sedaj je v delu pritlično zidovje. V spodnjih lokalih bodo trgovine, stanovanja v prvem in drugem nadstropju pa dobe stranke. Poslopje bo letos v grobem dokončano in pokrito, prihodnje leto za maj pa porabno.

Na oglu Miklošičeve ceste in Pražakove ulice so začeli ta teden kopati svet za betonski temelj trinadstropne velike hiše, ki bo last sester Tomažič (Plivelč). S to reprezentančno stavbo se zaida velika vrzel na oglu omenjene ceste in ulice. Pri količjak ugodnem vremenu bo zgradba jeseni v grobem več del dograjena in spravljena pod streho. Ostala zidarska dela ter mizarsko, pečarsko, vodoinstalačijsko, kleparsko in slikarsko delo se izvrši prihodnje leto. Zidarska dela ima v rokah stavbnik Angelo Battelino.

Na Dumajski cesti mašajo delavci s krampi in lopatami in odvažajo prst, da se napravi temeljno zidovje za dvonadstropno hišo višjega železniškega nadzornika Viktorja Klarmana. Material za betonski zid se bo dovažal, ker v tleh ni gramoz in peska. Pod to streho bo šest večjih stanovanj, pritlični prostori se pa porabijo v trgovske lokale. Grobo zidarsko ter tesarsko in krovsko delo ima biti dokončano še pred zimom. Vsa druga dela se izvrši spomladi. Zidanje vodi stavbno podjetje G. Tönnies.

V Rožni dolini bo letos še nekaj novih hiš pod streho. Tako je v delu visokopritlična hiša pekovega mojstra Rakarja. V pritličju bo parna pekarna in prodajalnica, v prvem nadstropju pa stanovanja. Hiša bo v grobem v kratkem sezidana in spravljena pod streho. Zidarska dela je prevzel stavbnik L. Poljanec. — Kušar si je napravil obrtno delavnico, ki bo svetla in suha. Poslopje je povečem narejeno, okna in vrata so vzdana, slikarsko in drugo delo se pa izvrši prihodnji teden. — Jožef Cankar bo vzdignil pritlično svojo hišo v enonadstropno poslopje. Zidarska dela izvršuje stavbnik Bojemir Ertl, strešje pa sestavlja tesarski mojster Ivan Seliskar z Dobrove.

Na Selu je napravil Oražem v visokopritlični svoji hiši (štev. 63) podstrešno stanovanje. Sicer bo pa tudi njuna zunanost obnovljena. — Prof. dr. V. Peterlin si dela krog svoje vile na Groharjevi cesti betonsko ograjo. — Na Glinah si gradi mesarski mojster Žorž tik svoje hiše mesnico.

Dobro znamenje.

— Ne vem, kaj je moj ženi, čisto se je izpremenila, je nekdo pripovedoval.

— Bodite veseli, je pristavil drugi.

Lev Nikolajevič Tolstoj

Otroško srce

Deklica in deček sta se peljala iz ene vasi v drugo.

Deklica je bila stara pet, deček pa šest let. Bila sta bratranec in sestrična. Njuni materi sta bili sestr. Materi sta ostali nekje na obisku, a otročiča sta poslali s pestunjo domov. Ko so se peljali skozi vas, se je zlomilo kolo. Kočijaž je izjavil, da bo treba kočijo popraviti in da popravilo ne bo trajalo dolgo.

— Kot nalašč, — je menila pestunja. — Saj se že itak dolgo vozimo, otročiča sta lačna, dam jima ta čas mleka in kruha.

Bila je jesen, bilo je dokaj hladno in prišlo je. Pestunja je odšla z otročičema v bližnjo kmetijsko hišo. Bila je bajta z zakajeno izbo, kjer so kurili brez dimnika. V takih bajtah odpro pozimi vrata in dim se vali iz nje, kakor pač more, dokler se peč ne segreje. Tako je bila torej ta izba. Stara, zanamajena in zakajena. V enem kotu je visela sveta podoba, pod njo je stala miza in klop, na drugi strani pa velika peč.

Otročiča sta najprej opazila svoje sovrstnike: boso deklico v umazanih srajci in skoro nagega dečka z napihnjenim trebuhom. Tretji otrok, enoletna deklica je ležala na klopi in se na vso moč drla. Gospodinja je božala otročiča, čim je pa vstopila pestunja, ga je pustila samega na klopi in pogrnila gostom mizo. Pestunja je prinesla iz kočije košaro z blestečo ključavnico. Domači otroci so občudovali ključ-

avnico, katere se kar niso mogli nagledati.

— Stopita bliže, otroka, gotovo sta že lačna, — je zaklicala pestunja.

Toda otročiča se nista ganila. Deklica, Sonja, je nepremično gledala napol nage domače oroke. Zdej se je zagledala v enega, zdaj v drugega. Še svoj živ dan ni videla tako umazanih otrok, skoro narih, niti tako umazanih srajc. Deček, Petja, se je tudi oziral zadaj na enega, zdaj na drugega domačega otroka in ni vedel ali bi se smejal ali čutil. Sonja se je najbolj zanimala za otročiča na klopi, ki je neprestano tulil.

— Zakaj pa kričiš? — je vprašala slednjič.

— Jesti hoče, — je odgovorila za otroka mati.

— Zakaj ji pa ne daste?

— Saj bi ji dala, pa nimam kaj.

— Pojdita no, otroka — je godrnjala pestunja in rezala kruh. — Kaj zjajata, zdaj ni čas za to. Evo vama mleka in belega kruha. Najejta se, ta čas bo pa kočija popravljena.

Otročiča sta ubogala in stopila k mizi. Pestunja je nalila obema v skodelico toplega mleka in odrezala vsakemu kos belega kruha. Sonja pa ni hotela jesti. Z ročico je odrinila skodelico od sebe. Petja se je ozrl na njo in takoj je sledil njenemu zgledu.

— Kaj je res? — se je obrnila Sonja k pestunji in pokazala z drobno ročico na gospodinjo.

— Kaj? — je vprašala pestunja, ki sploh ni slišala, kaj sta govorila otročiča z gospodinjo.

— Da nima mleka za otročiča? — je dejala Sonja.

— Kdo ve, toda kaj nam mar to... Da bosta le vidva sita.

— Jaz nočem jesti, — je izjavila Sonja odločno.

— Jaz tudi ne, — se je oglašil Petja.

— Daj mleka nji, — je zašepetala Sonja in pokazala z ročico na otročiča na klopi.

— Pustita te neumnosti in jejta, — je zagodrnjala pestunja. — Jejta, sicer se mleko ohladi.

— Nočem jesti, nočem! — je vzkliknila Sonja. — Tudi doma ne bom jedla, če ji ne daš mleka.

— Pijta in jejta najprej vidva, ostane pa dam otročiču, — je prigovarjala pestunja trodvratnima otrokoma.

— Ne bom jedla, dokler ne daš mleka siroti tam na klopi. Za vse na svetu se ne dotaknem jedi.

— Jaz tudi ne, — se je oglašil Petja.

— Kakšne neumnosti vama roje po glavi! — je godrnjala pestunja. — Kako se moreta primerjati s kmetijskimi otroci? Enim je bog dal, drugim pa ne. Vajinima papanom je bog dal. Mar je mogoče meriti vse ljudi po enem kopitu?

— Zakaj pa bog ni dal vsem? — je vprašala Sonja zamisljena.

— Ni naša stvar soditi o božji volji, — je odgovorila pestunja. Vendar je pa nalila skodelico mleka in ga dala kmetici, češ naj nakrmi lačnega otročiča. Ubogo otroče je hlastno pilo in takoj se je pomirilo. Sonja in Petja se pa nista dala tako lahko pomiriti. Sonja še vedno ni hotela piti, ne jesti.

Bog je dal, praviš... Božja volja... je ponavljala pestunja besede. — Zakaj pa je božja volja taka? Zakaj? Zakaj je bog tako krivčen in hudoben? Ni-

koli več ne bom molila, če je tak.

— Ta je pa lepa, je godrnjala pestunja in zmajala z glavjo. — Le čakaj, papanu povem, kaj si rekla.

— Le povej mu, — se je odrezala Sonja. Trdno sem sklenila, da ne bom nikoli več molila. Saj ni treba moliti, če je bog tako krivčen. In sploh bi tega ne smelo biti.

— Cesa bi ne smelo biti? — je vprašala pestunja začudeno.

— Da bi eni imeli mnogo, drugi pa nič.

— Morda pa dela to namenoma, — se je oglašil Petja.

— Ne, dela zato, ker je hudoben. Hudoben je, hudoben! Nočem jesti, ne piti! Bog je hudoben! Nič več ga nimam rada.

Kar se je začel z zapečka hripav glas:

— Otroka, draga otročiča, plemenita sta, govorita pa grdo. — In govoreči je zakajšal tako močno, da ni mogel nadaljevati. Otroka sta se ozrla na peč in zagledala sta sivo glavo, sklonjeno nad njima. Starec je nekaj časa kašljal, potem je pa nadaljeval:

— Bog ni hudoben, draga otroka. Bog je dober. On ljubi vse ljudi enako. On ni kriv, da jedo nekateri vse življenje potice, drugi pa še črnega kruha nimajo. To so zakrivali ljudje, in sicer zato, ker so nanj pozabili. Pozabili so na boga in zakrivali, da žive eni v izobilju, drugi pa v bedi in pomanjkanju. Če bi ljudje živeli tako, kakor veleva bog, bi imeli vsi vsega dovolj.

— Toda kaj storiti, da bi se vsem dobro godilo, da bi živeli vsi v izobilju? — je vprašala Sonja.

— Kaj storiti? — je ponovil starec

na zapečku. — Treba se je ravnati po božji zapovedi. A bog je zapovedal, da morajo biti vsi ljudje enaki, da si morajo pravično deliti delo in jelo.

— Kako, kako? — je vprašal Petja.

— Bog je zapovedal, da mora biti delo in jelo pravično razdeljeno.

— Delo in jelo pravično razdeljeno, — je ponavljal Petja starčeve besede.

— Ko dorastem in bom velik, storim tako.

— Tudi jaz storim tako, — se je oglašila Sonja.

— Jaz sem rekel prej nego ti, je branil Petja svoje prvenstvo. — Ko bom velik, poskrbim, da ne bo na svetu nobenega siromaka.

— Čujta, dovolj je teh neumnosti, — je zagodrnjala pestunja. — Popijta mleko, da se odpeljemo domov. Kočija bo vsak čas popravljena.

— Nočeva, nočeva! — sta kričala Sonja in Petja v en glas. — Ko dorastem, poskrbim, da se bo vsem ljudem dobro godilo.

— Vajin sklep je plemenit, — je dejal starec za pečjo. — Jaz tega ne bom dočkal. Prestar sem. Bog vama pomaga.

— Naj se zgodi karkoli, midva storiva to, — je zatrjevala Sonja.

— Da, storiva, — je pritrdil Petja.

— Dobro, draga otroka, zdaj vaju imam od srca rad. Samo da ne pozabita na svojo obljubo.

— Ne bova pozabila — sta zaklicala Sonja in Petja v en glas.

— No torej, no torej, potem je pa vse v redu.

Ta čas je vetopil kočijaž in povedal, da je kolo popravljeno in da lahko nadaljujejo pot.

V Ufinih palačah v Berlinu

Brigita Helm in Lilian Harwey sporočata svoje pozdrave bralcem „Jutra“ in „Slov. Naroda“ — Spomladi namerava Ufa snimati v okolici Bleda in Bohinja film z romantično vsebino

Ljubljana, 31. avgusta.

Pretekle dni se je mudil sodnik našega lista v Nemški Avstriji, Nemčiji in Franciji. Ogledal si je vse večje filmske zavode in kinogledališča na Dunaju, v Berlinu in Parizu. O svojih vtisih nam podaja naslednje informacije:

Namen mojega potovanja je bil predvsem, da se poučim o sodobni kinematografski produkciji in umetnosti v Srednji Evropi. Na Dunaju sem obiskal vse večje filmske zavode v Neubaugasse v VII. okraju, ki je znan kot dunajsko filmsko središče. Poleg inozemskih tvež, ki imajo v Neubaugasse svoje podružnice, se nahaja tam tudi okoli 40—50 večjih in manjših filmskih zavodov. Iz produkcije je razvidno, da se avstrijska filmska industrija naslanja na Nemčijo in da ljubi domačnostne filme. Obiskal sem tudi več kinematografov, ki niso dosti večji od naših v Jugoslaviji: po 500 do 1000 sedežev imajo. Igrajo večinoma repize in prve letošnje Ufine filme. Glede zvočnega filma nimaio v Avstriji še ničesar pokazati. Vrše se še poskusi.

Lilian Harwey

Filmsko središče v Berlinu je Friedrichsstrasse. Domači in tuji filmski zavodi imajo tam svoje palače. Kar me je presenetilo, je bilo to, da imajo v Berlinu nebroj kino-gledališč. Cena vstopnicam se suče od 1 do 2,50 nemških mark (15 do 35 Din), kar je za naše razmere zelo drago.

Najbolj me je zanimala Ufa kot največje filmsko podjetje. Odpeljal sem se v Kochstrasse, kjer stoji tri mogočne šestnadstropne palače — sedež Ufa-filma. Ni mi bilo treba dolgo čakati. Direktor oddelka za inozemski tisk g. Albert A. Sander me je nad vse ljubezljivo sprejel in je bil takoj pripravljen, da mi razkaže palače, seznam z igalskimi osebami ter mi postreže z vsemi potrebnimi informacijami.

Ufa imajo največje berlinske kinematografe v svoji upravi, mi je razlagal. Naša kinogledališča za premijere imajo do 2500 sedežev. Omeniti so: »Gloria Palast«, »Ufa

Theater am Zoo«, »Universum Palast« itd. Angažirane imamo režiserje in igralce svetovne kapacitete, kar je v ostalem razvidno iz našega kataloga za sezono 1929-30. Ufa nudi v tej sezoni nad 100 filmov, izdelanih deloma kot nemi, deloma kot zvočni filmi.

Brigita Helm

Janningsov film po manuskriptu Carla Zuckmayerja; »Belega audiča« po Tolstega noveli »Hadži Murat« v režiji Aleksandra Wolfkoffa z Ivanom Možuhihom, Lil Dagover, Betty Amann in Fritzem Albertijem;

»Melodijo srca« v režiji Hannsa Schwarza z Dito Parlo in Willyjem Fritschem; »Sicilijanske noči« zopet z Dito Parlo; »Sužnje strasti« v režiji Turjanskega z Brigito Helm;

»Tihotapsko nevesto z Mallorce« v režiji Behrendta z Jenny Jugo, Enricom Benferjem, Cliffordom Mac Laglenom, Ramondom van Rielom in Jutlo Jol;

»Veleizdajstvo« v režiji Ivana Meyerja z Gerdo Maurus in Gustavom Fröhlichom; »Beg pred ljubezniljo« v režiji Behrendta z Jenny Jugo, Enricom Benferjem itd.;

»Adieu Mascotte« (Montparnaški model) v režiji Thiela z Lilian Harwey, Marietto Millner in Igom Simom;

»Ce poklanjaš svoje srce« zopet z Lilian Harwey;

»Stambulski kaznjenec« z Betty Amann in Heinrichom Georgejem;

»Zveza treh« v režiji Behrendta z Jenny Jugo;

»Sestra Marija« v režiji Forgacia z Irlis Arlan in Wernerjem Pittschauerjem;

»Usodo« v režiji Franca Ostena s Seeto Deevi, Himansu Rai;

»Ovratno verižico« v režiji Ravela in Lekaina z Diano Karenne;

»Skrivnost pekla« v režiji Reavesa Easona z Hoot Gibson in Anny Christy;

»Letečega hudiča« v režiji Arthura Rossona z Hoot Gibson in Ruth Elden;

»Arizonski šerif« v režiji Easona z Hoot Gibson in Dorothy Gulliver;

»Coyboy — čikaški kralj« zopet z Hoot Gibson;

»Manolescu« v režiji Turjanskega z Ivanom Možuhihom, Brigito Helm, Dito Parlo in Georgejem;

— Slišal sem, da ste zopet angažirali Janningsove.

— Da! Njegov Rasputin, ki ga pričnemo snimati, čim se vrne s počitnic v Karlovi Varih, bo nedvomno senzacija tudi za Janningsove oboževalce.

Ogledal sem si tudi Ufin atelje za zvočne filme v Neubabelsbergu pri Berlinu, ki ga je zgradila Ufa skupaj s tvrdko Klangfilm. Meseca oktobra že pričnemo snimati prve velike zvočne filme. Ti prihajajo v poštev tudi za nemščine nevesče občinstvo. Poleg filma je namreč snimana godba, obstoječa iz orkestra do 90 godbenikov, spremljajoča film, nadalje razna dejanja, kakor prihodi vlaka, šum aeroplana, veter, skratka vse, kar je internacionalnega značaja. Kajpak odpade pri zvočnih filmih kinematografska godba. Ufa opremila sedaj vsa svoja kinogledališča z aparati za zvočne filme, s čimer bo več tisoč godbenikov v dogledni bodočnosti vrženih na cesto.

— Spomladi pridemo snimati v Jugoslavijo v okolico Bohinja in Bleda.

— Ali bi lahko vedel, kakšen film boste snimali?

— Film z romantično vsebino. To je vse, kar vam lahko zaenkrat zaupam. Nedvomno vas bo zanimalo tudi to, da priredimo spomladi veliko turnejo po Evropi z Brigito Helm in Ivanom Možuhihom. Ob tej priliki obiščemo tudi Ljubljano.

Ivan Možuhih, v glavni vlogi novega Ufinega zvočnega filma »Beli hudič«.

Gdč. Gräb, direktorica Ufine centrale kulturnih filmov, mi je dala predvajati kopice filmov, ki so večinoma izdelani kot govoreči filmi. Predvajajo se brez predavateljev, ker so ti nepotrebni: njihova razlaga je filmana obenem s filmom. Žal, da prihajajo ti filmi kaj malo v poštev za naš trg. Za vsak meter je treba namreč plačati 1,50 Din carine, vrh tega pa še nabavne stroške, tako da so ti filmi predragi za naše razmere. Kakor sem poučen, si jih bo kino Matica kljub temu nekaj nabavila.

Sestal sem se z več igralci in igralkami, med njimi z Brigito Helm in Lilian Harwey. Obema sem bil predstavljen po premijeri filmov »Manolescu« in »Montparnaški model«, v katerih igrala glavno vlogo. Ko sta se igralki po končani predstavi prikazali, jima je občinstvo priredilo burne ovacije.

Brigita Helm je evropska Greta Garbo. Krasna, očarljiva dama je, isto tako tudi Lilian Harwey. Povedal sem jima, da smo gledali v Ljubljani že več njihovih filmov ter da sta že opetovano poročala o njima »Jutra« in »Slovenski Narod«. Obe igralki sta bili vzradošeni nad mojo pohvalo obeh pravkar predvajanih filmov ter sta mi naročili, naj sporočim bralcem »Jutra« in »Slovenskega Naroda« njune prisrčne pozdrave. Obenem sta mi poklonili svoji najnovejši sliki s podpisom.

Direktor A. Sander mi je še postregel z neštetimi fotografijami, brošurami in katalogi, nakar sem se poslovil.

Pariz je še vedno v znamenju počitnic. Igrajo same repize in premijere, ki smo jih pri nas že davno odigrali, n. pr. »Asfalt«. Tudi za jesensko sezono ne obeta nič posebnega. —k.

Kaplja vina vredna 150.000 Din

Občina mesta Bremen ima klet, v kateri je shranjen sod renskega vina iz l. 1624. V sodu je okoli 200 litrov tako zvanega rožnega vina, katerega cena je tako velika, da bi stala vsaka kapljica nad 150.000 Din. Seveda je to idealna, ne pa prodajna cena. L. 1624. je veljal sod renskega vina 60 tolarjev. Zdaj je vredno vino okoli 27 milijard mark, kar pomeni, da bi veljal liter vina na 120 milijonov mark, če bi slo res za prodajno ceno. Motil bi se, kdor bi mislil, da je ostalo dragoceno vino v sodu nedotaknjeno. V kleti je 12 sodov vina, ki se nazivajo uradno »12 apostolov«. To je najfinejšo rensko vino. Iz sode, v katerem je 200 litrov nad 300 let starega vina, jemljejo ob izrednih prilikah neznatne količine dragocene kapljice, ki jo takoj nadomeste iz drugega sode.

Nad 300 let starega renskega vina seveda ne prodajajo. Bremenski mestni očetje pogoste z njim redke goste ob izrednih svečanostih in le redko se pripeti, da ga komu podarijo nekaj kozarcev. Te visoke časti je bil deležen l. 1824. Goethe, kateremu je poslalo mesto Bremen k 75 letnici rojstva 12 steklenic starega renskega vina. Od tistega časa še noben pesnik ni poskusil te dragocene kapljice.

Slepčeva osveta

V neki vasi blizu Cordobe na Španskem se je odigral te dni epilog tragedije, stare že nad 8 let. Pred dobrimi osmimi leti sta se sprla dva vaška fanta, Jose Miranda Serrano in Alejandro Sanches Serrano. Iz prepira se je razvil pretep in Alejandro je nenadoma poignil iz žepa samokres. Jose je ostrmel, videč pred seboj cev naperjenega samokresa. To je bilo zadnje, kar je videl. Samokres je bil zastarelega modela, vendar je pa strel zadostoval, da je Jose oslepel. Alejandro je bil zaradi težke telesne poškodbe obojen na večletno ječo. Slep Jose je ostal doma. Spočetka je mislil, da ne bo prebolel težkega udarca, pozneje se je pa navidezno sprijaznil z bridko usodo. Narava mu je nadomestila vid s tem, da sta se mu sluh in tip bolj razvila. Naučil se je izdelovati igrače in tako se je skromno preživljal.

Lani se je vrnil Alejandro iz ječe. Z njegovim povratkom se je Jose zelo izpremenil. Noč in dan je razmišljal, kako bi se mu osvetil. Vedno je nosil s seboj nabrušeno bodalo. Vsakega človeka je pozdravil, misleč, da zasliši Alejandrov glas, toda zaman si je prizadeval srečati fanta, ki je zakrivil njegovo nesrečo. Osem mesecev je zaman iskal Alejandra. Končno je opustil svojo namero in začel je razmišljati o drugem načrtu osvete. Pri kovaču je naročil železen zaboj in preskrbel si je

vse potrebno za peklenjski stroj. Neke temne noči se je priplazil do hiše, v kateri je stanoval Alejandro, položil je peklenjski stroj k zidu in prižgal vrvice. Potem se je umaknil na varno in čakal na eksplozijo. V naslednjem hipu je nastala strahovita eksplozija in slepčeva fantazija je že videla, kako je vrglo v zrak razmesarjeno Alejandrovo truplo. V resnici pa eksplozija ni imela težjih posledic. Peklenjski stroj je porušil samo zid, Alejandro je pa ostal v hiši nepoškodovan. Jose se je dal zjutraj arretirati in je vse odkrito priznal. Ko ga je sodnik vprašal, če obžaluje svoje dejanje, je odgovoril, da obžaluje, da je Alejandro odnesel zdravo kožo.

Moderne metode lečenja umobolnih

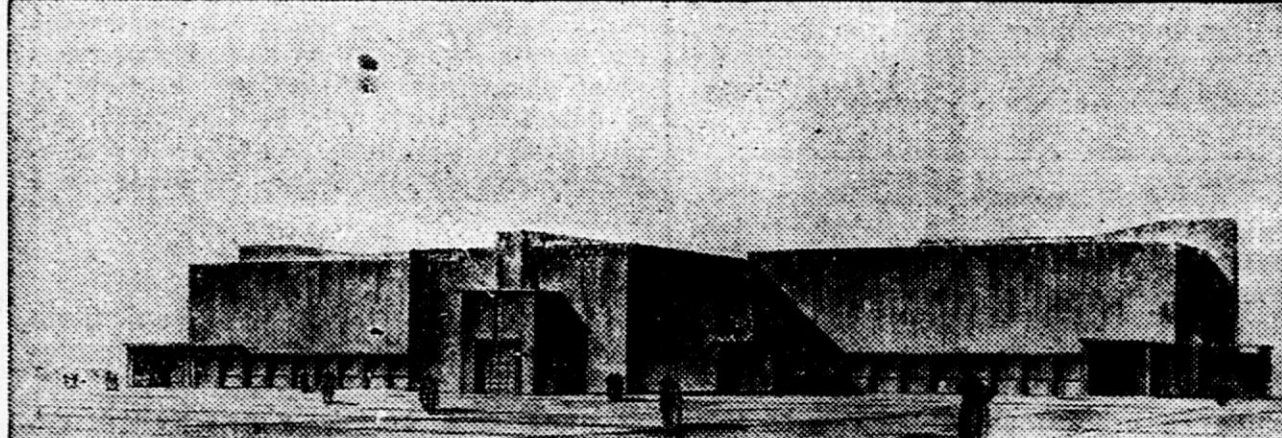
Vse švedske državne umobolnice so pod vodstvom prof. Wigerta, ki velja za najboljšega strokovnjaka na tem polju, švedska vlada posveča lečenju duševno bolnih veliko pozornost in odkar je poverila vodstvo umobolnice profesorju Wigertu, se je položaj teh nesrečnejših znatno zboljšal. Wigert leči umobolne po novih metodah. Umobolniki se izprehajajo vsak dan na svežem zraku, igrajo tenis, poslušajo radio in koncerte, skratka, dostopno jim je vse, kar potrebuje kulturni človek. Največjo pozornost pa posveča prof. Wigert individualnemu lečenju umobolnih. Kot ravnatelj največjega švedskega zavoda za umobolne je izjavil, da kolektivno lečenje umobolnih njihovo stanje samo poslabša. Stare metode, ki se odlikujejo po brutalnosti in krutosti, je treba nadomestiti z individualnim negovanjem poideincev, polnim sočutja, ljubezni in usmiljenja z nesrečnejši, ki morajo prenašati strašne posledice krute usode.

V vsakem duševno bolnem moramo videti pokvarjeno uro, ki jo mora urarsko pregledati in popraviti, če se sploh da, pravi prof. Wigert. Lažji primeri duševne bolezni se lečijo v prijetni okolici, navadno v razkošnih vilih sredi bujnega zelenja in cvetja. Težje primere je pa treba strogo ločiti od lažjih. Da prežene duševno bolnim težke, strašne misli, ki jim neprestanoroje po glavi, jim nudi lahko, osvetočelo delo z najrazličnejšimi kretanjami in izpremembami, ki so jim prijetne. Poleg tega jih zabava s svetlobnimi slikami, godbo, petjem, tenišom, čitanjem, radijem, telovadbo, solčnimi in zračnimi kopelmi itd. Lahko se izprehajajo po velikih parkih okrog zavoda in noben umobolni ne sme čutiti, da je zaprt ali da ga kdo opazuje. Nekaj čisto novega so ženske strežnice, ki poslujejo v umobolnicah z mnogo večjim uspehom, nego moški.

V državnem zavodu za umobolne v St. Larsu je izlečil prof. Wigert 70 % bolnikov tako, da so porabni za vsako delo. Nad 40 % umobolnih so mogli brez skrbi izpustiti iz zavoda. Na švedskem je tudi več društv, ki skrbijo za umobolne. Prof. Wigert je ustanovil za izlečenje umobolnih posebno pisarno, ki jo vzdržuje država in ki preskrbi umobolnim službo, čim jih izpuste iz zavoda.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Novi Ufini ateljeji za zvočne filme v Neubabelsbergu pri Berlinu.

August Blanche:

123

Na valovih strasti

Roman

»Za štiri solde bonbonov!« so radostno ponavljali dečki. »Živela republika!«

»Tiše, da mi ne pretrgate bobenčaka!... Najprej delajte, potem pa kričite!«

»Ali jaz bi rad dobil sabljo,« je pripomnil eden izmed dečkov.

»Jaz pa znam ravnati s karabinko,« je trdil drugi.

»To bi bila zabava, ako bi dobili te sleme, okrašene z žimo! je pristavil tretji.

»Kdor zbije s konja gardista, dobi sabljo,« je obetal Alfonz. »Kdor zbije dva, dobi karabinko... kdor pa tri, dobi sabljo in karabinko, povrh pa še šlem, golobradci!«

»Dobro, dobro,« je kričala dečad in ploskala.

»Tedad ste vsi junaki in pravi demokraci!« je spraševal mojster.

»Smo, smo,« so klicali dvanajstletni demokrati med navdušenjem.

Med tem ko je Alfonz že vnaprej razdal orožje ponosnih mestnih gardistov, je bilo še bolj živo v kavarni »Danemark«, ležeči v isti ulici, nekoliko bližje trgu Palais Royal.

To jutro je bilo mnogo ljudstva v kavarni »Danemark«, toda bili so po večini ljudje v delavskih blazah s pušami.

Lepa ograja okoli blagajne je bila pomaknjena na sredo dvorane in je služila za tribuno govornikom, nastopajočim drug za drugim, kajti bojevali se in ne govorili, je za Francoza nekaj nemogočega.

Neki govornik je pravkar zapustil govornico med splošnim odobravanjem in hruščem, ki je deloma zagluševalo grmenje topov s trga Palais Royal.

»Možje iz ljudstva, umaknite se gospodu Ledru Rollinu,« je zaklicalo več glasov.

»Živel Ledru Rollin,« je zadonelo med zborovalci. »Živel Louis Blanc! Živel Lagrange!«

Bluze so se gnetle vedno bolj skupaj, da napravijo prostor možu zalitega telesa in ponosnega obličja, možu, ki smo ga že videli nekoč ob koncu leta 1847. na trgu de la Concorde ob otvoritvi poslanske zbornice.

Spremljalo ga je več mož, katerih obleka se ni razlikovala od delavskih bluz.

Med njimi je bil gospod Albert, s katerim se je čitatelj že seznanil v pričujoči povesti.

Tudi Louis Blanc, pisatelj duhovite »Zgodovine desetih let,« mož nizke postave, toda prijetnega, lepega, skoro ženskega obraza, je bil tu. Ob njem je stal Lagrange, znani demokrat z orlovskim nosom in z dolgimi lasmi, padajočimi mu na rame kakor levja griva.

Ledru Rollin in vsi, ki so z njim prihajali, so imeli v rokah biliardne palice, kajti prihajali so od biliarda, ki je bil v prvem nadstropju in je spadal h kavarni.

Kadar se ljudstvo v Parizu bojuje na ulicah, igrajo njegovi voditelji biliard v bližnji barikade, ki je napadena, ali blizu glavne straže, ki ima biti napadena.

Mojstrsko znajo vihteti biliardne palice, vendar zavisi vse od onih krogel zunaj, da-li se igra dobi ali zgubi.

Več rok ga je dvignilo in Ledru Rollin se je kmalu popel na govorniški oder.

»Narode!« je začel z glasom, ki je že opetovano zamajal prestol in ki odtehta dolgo besedičenje, kadar se je treba hitro odločiti. »Narod, katerega suvereniteta, obširna kakor zemlja, pozna samo eno višavo in to je nebo; narod, katerega očetje so prelivali kri in zmakovali za zlato svobodo, narod mučnikov, kaj vidiš v tem trenutku? Preko grmad padlih bojevnikov, skozi piame gorečih trdnjav, vidiš ugašajočo krono, padajoči prestol! Naprej, naprej! Potepaj v prah krono, pogazi prestol! Toda požuri se kakor blisk, kakor misel, kajti približuje se ti boginja, ki ti podaja roko. Oprimi se te roke, kajti če boš le za hip okleval, bo zate za vedno izgubljena. Pogum in vztrajnost, junaki! Narod! Saj poznaš svojo boginjo, Francijo! To je svoboda, to je republika! Vive la republique! — Vive la republique! — je zadonelo po dvorani.

Nešteta zrcala v kavarni so razmnoževala v neskončnost številko zborovalcev in zdelo se je, da razmnožujejo tudi navdušeno pritrdjevanje govorniku.

Kar je znova zagrmel top na Place du Palais-Royal in znova je očistil ulico pred seboj.

Armand Cambon je planil v dvorano.

— Kdo gre z menoj, da zaplenimo topove? — je vprašal zborovalce. — Kdo čuti v sebi dovolj poguma navaliti na proklete topove, ki kose ljudstvo kakor žito na polju? Kdo gre z menoj?

— Mi! Mi! — so kričali vsi in vihteli orožje.

— Dobro! — je vzkliknil Armand. — Pripravite se torej, kajti zapisani bomo smrti. Kroglo v cev, smodnika v naboj in roko na meč, naša pot vodi v smrt!

Kavarna se je v hipu izpremenila v arzenal.

Delavci so basali puške in se pripravljali na odločilno borbo.

— Ste pripravljeni? — je vprašal Armand svoje sobojevnike, ko je bil pregledal svojo puško in pištolo.

— Smo, — so odgovorili delavci v en glas.

— Naprej torej, čez topove ali pod nje! — je vzkliknil.

— Zmaga ali smrt! — je zaklical Ledru Rollin; — svoboda ali častna smrt!

Armand in njegovi bojovniki so planili smrti naproti.

Ledru Rollin in njegovi prijatelji so odšli k biliardu.

LIX.

Boj na Place du Palais-Royal. Ogromen top na Place du Palais-

Royal je bruhal neprestano zdaj krogla, zdaj nasekan svinec.

Armand in njegovi, smrti zapisani tovariši so poskakovali v krvi in preskakovali trupla.

Petdeset mož je sledilo Armandu. Ko je pa prispel naš junak prvi do topa, je imel za seboj komaj deset tovarišev.

Štirideset jih je obležalo na bojišču. Nihče se ni umaknil, vsi so umrli junške smrti.

— Vive la republique! — je vzkliknil Armand, ko je zadel prvega topničarja v prsa. Ustrelil je drugič in drugi topničar se je zgrudil mrtev pred top.

— Vive la republique! — je vzkliknil znova in pobil s kopitom še dva topničarja.

— Vive la republique! — so zaklicali Armandovi tovariši in pobili še ostale topničarje.

Top je utihnil še predno so bili topničarji pobiti. Ulica je bila zdaj prosta.

Nalik hudourniku, drvečemu po strmih pečinah, je drvelo ljudstvo po ulici na trg.

Za Armandom in njegove tovariše je bil že skrajni čas, kajti mestna garda na konjih in rezerva topniškega oddelka sta se že bližali.

Blesteče čelade gardistov so se lesketale v dnu smodnika in konjska kopita so šklepetala po tlaku.

V prvih vrstah ogorčenega ljudstva je bil tudi orjaški Alphonse.

Pred njim se je gnetlo dvanajst njegovih učencev, ki so se presneto malo zmenili za povelja.

Za jesen in zimo!

angleško in češko blago za obleke, suknje, plašče i. t. d. kupite PRI

NOVAK-u spec. trgovina sukna
LJUBLJANA, Kongresni trg 15
najbolje in najceneje.

Prepričajte se!

Oglejte si veliko izbiro!

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov, od preprostega do najfinjšega, in igrači vozički v različnih velikostih. Več znanih svetovnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatike. Češki franko. Prodaja na obroke.

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk. c. 4

Vsako množino

jabolk in hrušk za prešanje ali že
napravljen jabolčni ali hruškov
sok kupi tvornica ARKO

Obenem se iščejo dobavitelji, tudi se stavijo na razpolago potrebne cisterne.

Obsežne ponudbe z navedbo cene franko vagon na Vladimir Arko, Zagreb, poštanski pretinac 41. 1735

MEDNARODNI VELESEJEM V PRAGI

od

1. — 8. septembra 1929

Svetovni velesejem, na katerem so zastopani narodi in države.

Znižana voznja

za brzovlake in navadne vlake:
Jugoslavija 25%, Češkoslovaška 33%, Avstrija 25%.

Pojasnili in legitimacije daje:

Ceškoslovaški konzulat, Ljubljana,
Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova c. 2

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domači kurjavo in industrijske svrhe.
KOVAŠKI PREMOG vseh vrst.
KOKS uvarniški, plavžarski in plinski.
BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana. Miklošičeva cesta št. 15/1.

STOEWER

šivalni stroji
za šivilje, krojače in šovlarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri trdnosti.

LUD. BARAGA, Ljubljana
Selenbergova ulica 6/L.
Brezplačno pouk. 15letna garancija
Telefon št. 2980. 21-L

Malinovec

s najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v

lekarni Dr. G. Piccoli Ljubljana

1 kg 20 Din

Pri večjem odjema ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici.

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurečkova 57

priloga najboljša tambura, žica, ščelo, partiture i ostale potrebitne za vsa glazbala. Odlikovan na pariskih izložbi. Ceneji franko.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na upravljanje brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5—

Gostilničarji pozor!

Poceni prodam 4 covni radio-aparat z vsem potrebnim in salonski zvočnik.

Radio-aparat

sprejema vse evropske postaje močno in čisto in je pripravljen za večje sobe in dvorane. J. Polutnik, Ljubljana, Švabičeva ul. 15/1. (Trnovo). 1810

Išče se kuharica

perfektna, samostojna, za večjo hišo. Nastop čimprej. Ponudbe s priporočili in navedbo plače na Hinka grofa Khuen-Belasi, Nuštar, Srijem. 1808

Lepo jesenovanje

nudi pension »Botenbof«, Lassnitzhöhe pri Gradcu, 555 m nad morjem v mirnem solčnem kraju s štirinast obilnimi jedmi na dan. Cena za penzijo 6 šilingov. 1802

Učenko

ki je dovršila 3 razrede gimnazije, realke ali meščanske šole, iščem za tukajšnjo trgovino z mešanim blagom in delikateso. Mora biti zdrava, krepka ter iz dobre in poštene hiše. Pismene ponudbe pod »Zanesljiva«/1785 na upravo »Slov. Naroda«. 1785

Amerikanec

fant, sam, star 45 let, se želi poročiti s poštenim in krotkim dekletom ali vdovo na domačijo, oziroma s šiviljo. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Srečen in zadovoljen«/1781. 1781

Trgovina

z mešanim blagom, dobro vpeljana, na križišču cest, se ceno prodaja. Ponudbe na upravo pod »Ugodno«/1811. 1811

Konjska oprema

skoraj nova, napredaj v Trnovem, Kotonova ul. 7. 1816

SPALNI FOTELJI

IN KANAPEJI

patent otomane v najnovejših oblikah in najtinejši izdelavi dobite samo pri

RUDOF SEVER, Marijin trg 2

Hlapec

priden in trezen, starejših let, za na deželo, ki ima veselje do konj in dela v mlino, se takoj sprejme. Plača in vsa oskrba dobra. Vprašati v upravi »Slov. Naroda« pod št. 1794. 1794

Strojepisni pouk

med počitnicami se vrši vsak dan od 18. ure dalje. Vpisovanje v t. rek 3. septembra od 18. do 20. ure. Učna ura 4 Din. Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 7/1. 1801

Damska črna obleka

iz najfinjšega blaga, skoro popolnoma nova, ugodno na prodaj. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 1779

Kemičarja praktika

sprejme takoj staro rudarsko podjetje v Dalmaciji za analizo rude v Splitu. Za informacije se je obrniti pismeno na družbo Jadransko-Primorski Banak d. d. Split, Spinutijska 9. 1807

Slive

za žganjekuho, vagonke pošiljke, kupim. Najnižje ponudbe franko nakladalna postaja A. Rojcc. Stična. 1806

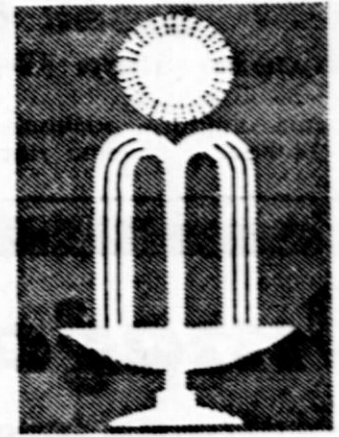
Hišni žitni mlin

za hrbovske kmetije, katerega se lahko preuredi za konjski pogon, kakor mlinčnico, prodam. Pojasnila daje P. Homan, Škofja Loka, Studenec 11. 1804

GRAŠKI VELESEMENJ

31. AVGUSTA — 8. SEPTEMBRA 1929

Zdravi
človek

Razstava tuj-
skega prometa

Nega
domače živali

Telčni sport
na Štajerskem

NEGOVANJE ZDRAVJA

PRI CLOVEKU IN DOMAČI ŽIVALI

VELIK ZABAVNI PARK

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna.

Zahtevajte jo pri vseh trgovcih. Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java« pšenične kave je kot darilo pridelana lepa skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znamkah, dobi vzorec 100 gramov »Java« pšenične kave poštine prosto.

Sprejemno za vsak večji kraj zastopnika.

PRAŽIONA KAFE
„JAVA“ K. D.
BEOGRAD, Lomina ul. 11 o

Neprijeten duh ust

je zopr. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnili ostanke jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo. Ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornica Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 7

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Ob priliki velesejma

nudimo našim odjemalcem **cenen nakup!**

Razprodaja dežnikov!

Otroški dežniki Din 29—
Damski dežniki 55—
Damski dežniki, čista svila . . . 150—

Vsled opustitve
tega
predmeta!

Trikotaža — Pletenine!

Tricot hlače za deklice Din 18—
Pullover za šolarje od 45—
Robci za šolarje, tucat 30—
Otroške nogavice, posebno znižane cene!
Damske trikot hlače, barv. Din 29—
svilene 49—
Damski pullover iz 1a volne . . . 118—
Damska vestica in 1a volne Din 75— - 118—

Damske pyjame Din 115—

Damske glave rokavice . . . 59—

Apaške rute, svil. Din 58— - 49—

Damske flor nogavice od . . . 11—

Za gospode:

Perilo
Kravate
Klobuki
Nogavice — rokavice!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, prodajni in kreditni vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakasila v tu- in inozemstvo safe - deposit itd. itd. itd.

Brsojavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806 87-L

NAJBOLJŠE TAMBURICE
rarkaševga in sremskega sistema izdelane in
razpošilja ob ianstvi

stara hrv. tvornica tamburic
Stjepan M. Gilg
Sisak 610
Kačičeva ulica 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastonj
Odklikovan z dvema zlatima kolajnima.

„Omega“

I. jugoslov. tvornica za izradu patentovanih

**kaša i kontrolnih blokova
i pregledačkih knjižica**
K. D. Novi Sad

Je oblikovana v Novem Sadu in je junija pričela z delom. Tvornica „Omega“ dela z najbolj dovršenimi, patentovanimi specialnimi rotacijskimi stroji za fabriciranje blokova ter dobavlja svojim naročnikom naročila v najdostopnejši izvedbi in vsakem jeziku hitreje in ceneje nego inozemske firme.

Trgovci podprite to domače podjetje, ki je osnovano z velikim strokovnim znanjem in kapitalom!

Vzorci in ponudbe na zahtevo v vsakem jeziku.

Čas je zlato!
Pred nakupom ogledajte si veliko izbiro po najnižji ceni.

Dvokolesni razni modelov.
Motocikel več vrst.
Štirakoli stroji najnovejša izvedba.
Osvetlitveni svetilke.
Sportni vozilci.
Igralniški svetilke.
Trilokali.
Siro.
Hollenderjevi.
Otroški avtomobili.
Solke za učenje hoje.
Trilokali za prva blaga.
Dela za vsakovrstne stroje in kolesa.
Pnevmatika itd.

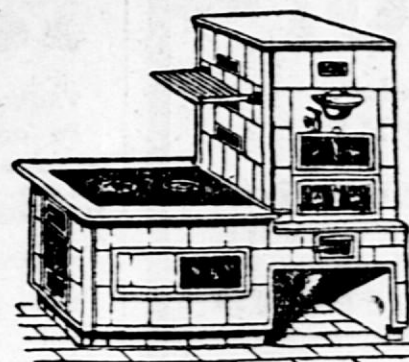
Ceniti franko. Prodaja tudi na obroke.
V posredni oddelci se sprejemajo vse popravila.

„TRIBUNA“ F. B. L.
Tovarna dvokoles in otroških vozilov
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Kuhinjska posoda,
emajlirana in aluminijasta
Porcelan
Steklenina
Vse gospodinske in
gospodarske
potrebnosti
Okovje za vse gospodarske
in industrijske panoge
Pločevina
Vsa železnina
Nosilke
Cement

NA DROBNO — NA DEBELO

Železje in prvovrstne
češke ploščice za
štedilnike in kopalnice
Kompletne kopalni-
ce in stranišča
Najceneje pri

B. ŽILIČ, Ljubljana

Dunajska cesta 11 poleg „Figovca“

Oglejte si razstavo na velesejmu, paviljon „F“

Opalograph

razmnoževalec z varstveno znamko
„Globus“, kakor tudi potrebščine
dobite edino pri

Lud. Barača, Ljubljana, Šelenburškova ulica šte. 6
Telefon 2980 Pazite na varstveno znamko! Vse drugo potvorba!

Zanesljiv pomoček za nego las

Z rabo na novo iznajdene francoske pomade „MISEL“ se ustavi izpadanje in sivljenje las, povrnejo se izgubljeni lasje, odstranijo se vsi pojavi, ki zaradi njih lasje izpadajo in sive. Uspeh je zanesljiv pri 60 do 160 gramih, kakor so so že komu dalj časa sive ali izpadali lasje.

Cene s dostavitvijo vsakemu naročniku na dom: 60 gr. 115 Din, 80 gr. 150 Din, 100 gr. 185 Din, 160 gr. 290 Din.

Vsakemu naročniku priložimo garancijo za popoln uspeh za ta lek. Za slučaj, da bi ne bilo uspeha, vrnejo denar in poravnajo vse stroške.

V tuzemstvo pošilja po povzetju Depo za Jugoslavijo pomade „MISEL“.

Beograd, Vasina 8. — V Beogradu prodaja tekarna, Delini, Knez Mihajlova 1.

Nudimo naše prvovrstne proizvode:

MALINOV matični sok, konserviran.
MALINOV matični sok, pasteriziran,
MALINOVA mezza (Fruchtmark)
MALINOVEC z raf. sladkorjem
MALINOVA aroma v vseh koncentracijah.

MEZGE (marmelade)
MALINOVA marmelada (JAM).
MARELČNA marmelada svetla (Aprikosen)

NEKTAR marmelada iz jabolč in malin
JABOLČNA MARMELADA svetla
ČEŠPLJEVA MARMELADA (Slive)
BRUSNICE

SOKI: oranžni (orangeada)
limonov (citronada)
kopinka
bezgov
sadni grogi (Punsche) različni
ESENCI, dišave za slaščice in kuhinjo.

Srečko Potnik in drug,
Ljubljana, Metelkova ulica št. 13

Zobni atelje

Franjo Radovan

nasproti velesejma
zopet redno odprt.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32

L. Mikuš
LJUBLJANA Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
— točno in solidno —

Opremljeno sobo

išče soliden gospod. Ponudbe pod
„Snažna“ na upravo „Slov. Na-
roda.“ 1649

Revolucija
v mizarstvu!
MIZARSKI LES
INFORMACIJE DAJE
DRUŠTVO ZA OBRATNE
POTREPNOSTI
V OSIJEKU.

Nič ne pomaga!

Najboljše in najlepše razvedrilo Vam
nudi jo le naši najnovejši

GRAMOFONI.

Kolosalna izbira najnovejših slager-
jev — novih slovenskih posnetkov, na
električno posnetih in nadvse precizno
izdelanih

gramofonskih ploščah.

Vse svetovne pevece kakor tudi kla-
sično in moderno godbo slišite samo na
naših ploščah. Ne kupujte podobno ro-
bo drugje, dokler niste videli in slišali
naših plošč in gramofonov.

Centrala za splošno gramofonijo.

Gramofon A. Rasberger

Miklošičeva c. 34

Palača Pokojniškega zavoda (v nepo-
sredni bližini glavnega kolodvora).

Telefon 33—83.

Tudi največja zehta

je hitro gotova, ako se uporablja
pravo milo. Nepobitno dejstvo
je, da tej zahtevi odgovarja v
polni meri **pravo terpentinsko**

milo Gazela

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrstnih suh, tesan in žagan les. — Vsaka
množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na
stavbo.

FRAN ŠUŠTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12

134

GRITZNER, ADLER in KAYSER

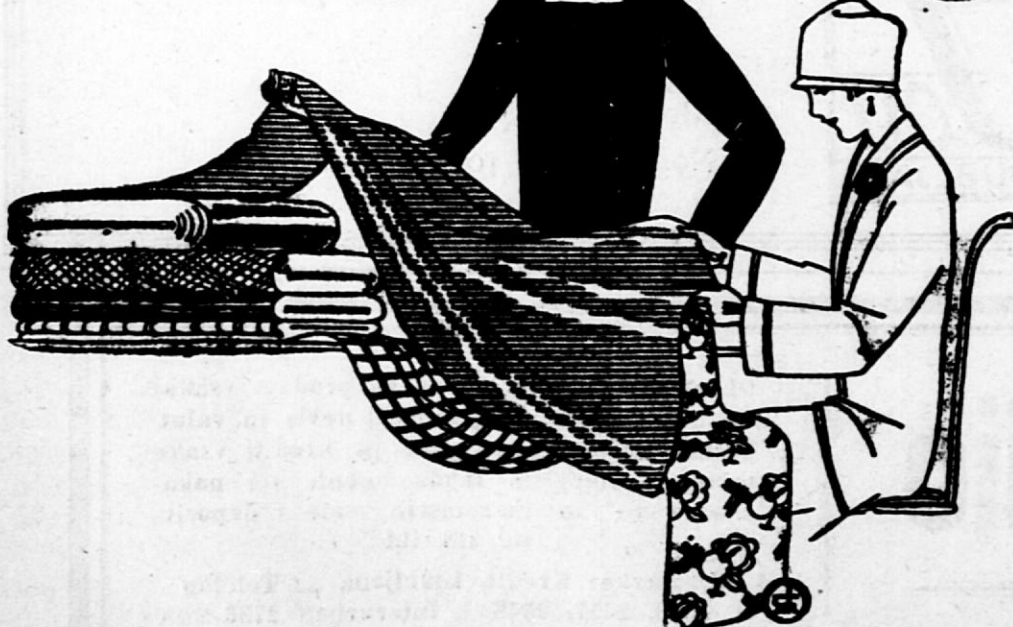

življni stro
ter kolesa so
najboljša v ma-
terialu. Lepe
opreme, ugodn
plačilni pogoj
Istotam švicarsk
pletilni stro
„DUBIED“
edino pri

Josip Petelinc, Ljubljana

ob vodil. tore. Preseverovce. pomenika. (1111)

NOVOSTI

za plašče
in kostume
ravno kar došle!

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg šte. 10.